Finansutskottets betänkande 1987/88:21

om ungdomsbosparande och sparstimulerande åtgärder (prop. 1987/88:150 bil. 3)

FiU 1987/88:21

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet förslag till sparstimulerande åtgärder, däribland två förslag i kompletteringspropositionen om extrainsättningar i allemanssparandet och ett nytt system för ungdomsbosparande.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att extra insättningar om 5 000 kr. får göras i allemanssparandet under perioden december 1988–februari 1989 samt att taket för den totala nettoinsättningen i allemanssparandet höjs från 60 000 kr. till 75 000 kr. Mot detta beslut reserverar sig (m) och (fp) som anser att förändringarna bara skall gälla det allemanssparande som sker i aktiefonder.

Vidare biträder utskottet regeringens förslag till nytt ungdomsbosparsystem knutet till banker och sparkassor. Detta förslag avvisas i särskilda reservationer av (m), (fp) och (vpk). I ytterligare en reservation godtar (c) förslaget under förbehåll av viss ändring.

Utskottet behandlar dessutom ett tjugotal motioner om hushållssparandet väckta under allmänna motionstiden. Motionerna innehåller yrkanden om bl. a. sparmål, bosättningslån samt förslag om olika sparformer som personliga investeringskonton, startsparande, ungdomssparande, pensionssparande, ideellt sparande och försäkringssparande. Samtliga motionsyrkanden avstyrks av utskottet. Till betänkandet har i dessa delar fogats 10 reservationer, däribland 5 som är gemensamma för (m), (fp) och (c).

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1987/88:150 (kompletteringspropositionen) bilaga 3 Finansdepartementet, i vad avser punkt 1 Sparfrågor,

dels de med anledning av proposition 1987/88:150 bilaga 3 väckta motionerna:

1987/88:Fi22 av Carl Bildt m. fl. (m) i vad avser yrkandena 7 och 8,
1987/88:Fi24 av Olof Johansson m. fl. (c) i vad avser yrkandena 7–9,
1987/88:Fi27 av Alf Svensson (c) i vad avser yrkande 5,

1987/88:Fi28 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) i vad avser yrkandena 7–10,
1987/88:Fi29 av Erling Bager (fp),
1987/88:Fi30 av Lars Werner m. fl. (vpk) i vad avser yrkandena 21 och 22.

dels de under allmänna motionstiden väckta motionerna:
1987/88:Fi224 av Alf Svensson (c) i vad avser yrkande 7,
1987/88:Fi230 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m) i vad avser yrkande 2,
1987/88:Fi601 av Nils T Svensson och Maj-Lis Lööw (s),
1987/88:Fi602 av Ulla-Britt Åbark och Anita Johansson (s),
1987/88:Fi603 av Stig Josefson m. fl. (c),
1987/88:Fi605 av Bengt Westerberg m. fl. (fp),
1987/88:Fi606 av Jan Sandberg m. fl. (m),
1987/88:Fi607 av Anne Wibble m. fl. (fp) i vad avser yrkandena 1–4 och 7–10,
1987/88:Fi608 av Britta Bjelle (fp),
1987/88:Fi609 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (m),
1987/88:Fi610 av Marianne Karlsson m. fl. (c, m, fp),
1987/88:Fi611 av Bertil Jonasson (c),
1987/88:Fi612 av Rune Thorén och Rolf Kenneryd (c),
1987/88:Fi613 av Carl Bildt m. fl. (m) i vad avser yrkandena 1–2 och 4–7,
1987/88:Fi614 av Karin Söder m. fl. (c),
1987/88:Fi615 av Alf Svensson (c),
1987/88:Fi616 av Alf Svensson (c),
1987/88:Fi617 av Jan Sandberg m. fl. (m),
1987/88:Fi618 av Gunnel Jonäng och Gunnar Björk (c) i vad avser yrkande 1,
1987/88:Fi707 av Carl Bildt m. fl. (m).

Bostadsutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över propositionen och motionerna i de delar de avser bostadsutskottets beredningsområde. *Yttrandet* (BoU 1987/88:6 y) har som *bilaga 2* fogats till betänkandet.

Propositionen

I *proposition 150 bilaga 3* (finansdepartementet) har regeringen – efter föredragning av statsrådet Bengt K Å Johansson – under punkt 1 (s. 1–23) föreslagit riksdagen att

dels anta i propositionen framlagda förslag till
1. lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande,
2. lag om ungdomsbosparande,
3. lag om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande,
4. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),

dels bemyndiga riksgäldskontoret att med banker och sparkassor träffa avtal om utbetalning av bonusränta i ungdomsbosparandet i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i propositionen,

dels till Sparfrämjande åtgärder under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1988/89 utöver i proposition 1987/88:100 bilaga 9 föreslaget reservationsanslag anvisa ytterligare 1 000 000 kr.

Regeringens fyra lagförslag framgår av *bilaga 1* till detta betänkande.

Regeringen föreslår i kompletteringspropositionen olika sparstimulanser i syfte att öka hushållens sparande, särskilt ungdomars långsiktiga sparande för bl. a. bostadsändamål.

Sålunda föreslås att en extra insättning på 5 000 kr. får göras i allemanssparandet under perioden december 1988–februari 1989. Vidare föreslås att taket för en sparares totala nettoinsättningar i allemanssparandet höjs från 60 000 till 75 000 kr.

Förslag läggs också fram om en ny form av bosparande för ungdomar i åldern 16–25 år. Den som sparat på ett särskilt bosparkonto i minst tre år har när insättningarna på kontot uppgår till lägst 5 000 kr. rätt till en skattefri bonusränta på 3 % per år. De är då också berättigade att låna ett belopp som är tre gånger så stort som de gjorda nettoinsättningarna. Högst 800 kr. får sparas varje månad.

Motionerna

Allemanssparandet

1987/88:Fi22 av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

7. att riksdagen med avslag på regeringens förslag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande beslutar att en extra insättning om 5 000 kr. får göras fr. o. m. december 1988 t. o. m. februari 1989 samt att taket för den totala nettoinsättningen höjs till 75 000 kr. inom allemansfondsparandet.

1987/88:Fi28 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas

7. att riksdagen godkänner vad som anförs i motionen om engångsinsättningar på allemansfondsparande.

Ungdomars bosparande m. m.

1987/88:Fi22 av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

8. att riksdagen med avslag på regeringens förslag om ungdomsbosparande begär nytt förslag med den inriktning som angetts i motion 1987/88:Fi613.

1987/88:Fi24 av Olof Johansson m. fl. (c) vari yrkas

9. att riksdagen beslutar att ungdomsbosparande också skall kunna ske i aktiefond i enlighet med vad som anförs i motionen.

1987/88:Fi28 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas

8. att riksdagen avslår förslaget om ungdomsbosparande.

1987/88:Fi29 av Erling Bager (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om diskriminering av SBC i bosparandet.

1987/88:Fi30 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

21. att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ungdomsbosparande, lag om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande samt lag om ändring i taxeringslagen (1956:623).

1987/88:Fi605 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:Bo424 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skattefrihet m. m. för ungdomars bosparande.

1987/88:Fi606 av Jan Sandberg m. fl. (m) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:Bo249 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bosparande för ungdomar.

1987/88:Fi607 av Anne Wibble m. fl. (fp) vari yrkas

8. att riksdagen hos regeringen begär förslag till utformning av ett system för bosparandet i enlighet med de riktlinjer som beskrivs i motionen.

1987/88:Fi613 av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

7. att riksdagen hos regeringen begär förslag om stimulans till bosparande i enlighet med vad som i motionen anförts.

1987/88:Fi614 av Karin Söder m. fl. (c) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:Bo260 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bosparande för ungdomar.

1987/88:Fi615 av Alf Svensson (c) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:Bo262 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett bostadssparande för ungdom.

1987/88:Fi617 av Jan Sandberg m. fl. (m) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:A268 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att lösa ungdomens bostadsproblem.

1987/88:Fi707 av Carl Bildt m. fl. (m) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:Bo211 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett system för bosparande bör införas i enlighet med vad i motionen förordats.

1987/88:Fi607 av Anne Wibble m. fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av en förmögenhetsuppbyggande politik för hushållen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hushållssparandets betydelse för samhällsekonomin,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av ett reformerat skattesystem som stimulerar hushållssparandet,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av stabila spelregler i syfte att stimulera sparande och investeringar,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om betydelsen av att stimulera enskilt aktiesparande.

1987/88:Fi608 av Britta Bjelle (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär sparstimulerande åtgärder i enlighet med vad som anförts i motionen.

1987/88:Fi613 av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att stimulera hushållssparandet och öka ägandespridningen.

Mål för hushållssparandet

1987/88:Fi603 av Stig Josefson m. fl. (c) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar uttala sig för ett samlat program för sparande och decentraliserat ägande i enlighet med motionen.

1987/88:Fi613 av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar uttala att målet för sparpolitiken skall vara att hushållen skall kunna ha ett sparkapital som motsvarar den genomsnittliga årslönen för en industriarbetare.

Personliga investeringskonton m. m.

1987/88:Fi24 av Olof Johansson m. fl. (c) vari yrkas

7. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om införande av personliga investeringskonton i enlighet med vad som anges i motionen.

1987/88:Fi224 av Alf Svensson (c) vari yrkas

7. att riksdagen hos regeringen begär förslag till stimulerande av sparandet i enlighet med vad som anförts i motionen.

1987/88:Fi230 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:Sk475 – yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär utredning rörande möjligheten att införa nyetableringskonto på sätt som i motionen anförts.

1987/88:Fi603 av Stig Josefson m. fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär utredning om införande av personliga investeringskonton.

1987/88:Fi607 av Anne Wibble m. fl. (fp) vari yrkas

10. att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att se över möjligheterna till långsiktigt sparande i bank enligt de riktlinjer som anges i motionen.

1987/88:Fi609 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av etableringskonto vid start av småföretag.

1987/88:Fi610 av Marianne Karlsson m. fl. (c, m, fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utredning med syfte att utreda frågan om införandet av s. k. nyetableringskonton i enlighet med vad i motionen anförts.

1987/88:Fi613 av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag om pensionssparande i enlighet med vad som anförts i motionen.

1987/88:Fi618 av Gunnel Jonäng och Gunnar Björk (c) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:A468 – yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att möjlighet ges till den som vill starta företag i de fem skogslänen att göra det av obeskattade medel.

Startsparande

1987/88:Fi28 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas

9. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ungdomssparande enligt vad som anförs i motionen,

10. att riksdagen hos regeringen begär förslag om utvidgat långsiktigt bundet sparande enligt vad som anförs i motionen.

1987/88:Fi613 av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

4. att riksdagen hos regeringen begär förslag om startsparande i enlighet med vad som anförts i motionen.

Ideellt sparande

1987/88:Fi607 av Anne Wibble m. fl. (fp) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett utökat ideellt sparande.

Sparavdrag

1987/88:Fi24 av Olof Johansson m. fl. (c) vari yrkas

8. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts om stimulanser för ökat sparande i övrigt.

1987/88:Fi611 av Bertil Jonasson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar höja sparavdraget till 3 000 kr.

1987/88:Fi612 av Rune Thorén och Rolf Kenneryd (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förändring av sparavdraget.

1987/88:Fi616 av Alf Svensson (c) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1987/88:Sk485 – yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om en höjning av sparavdraget så att avkastningen på sparande upp till 75 000 kr. blir skattefritt samt i övrigt ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sparandet.

Försäkringssparande

1987/88:Fi613 av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändringar i reglerna för försäkringssparande.

Förtidsinlösen av statliga bostadslån

1987/88:Fi27 av Alf Svensson (c) vari yrkas

5. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till stimulerande av sparandet i enlighet med vad som anförts i motionen.

Bosättningslån

1987/88:Fi30 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

22. att riksdagen hos regeringen begär förslag om återinförande av bosättningslån.

1987/88:Fi601 av Nils T Svensson och Maj-Lis Lööw (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bosättningslån.

1987/88:Fi602 av Ulla-Britt Åbark och Anita Johansson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om återinförande av statligt bosättningslån.

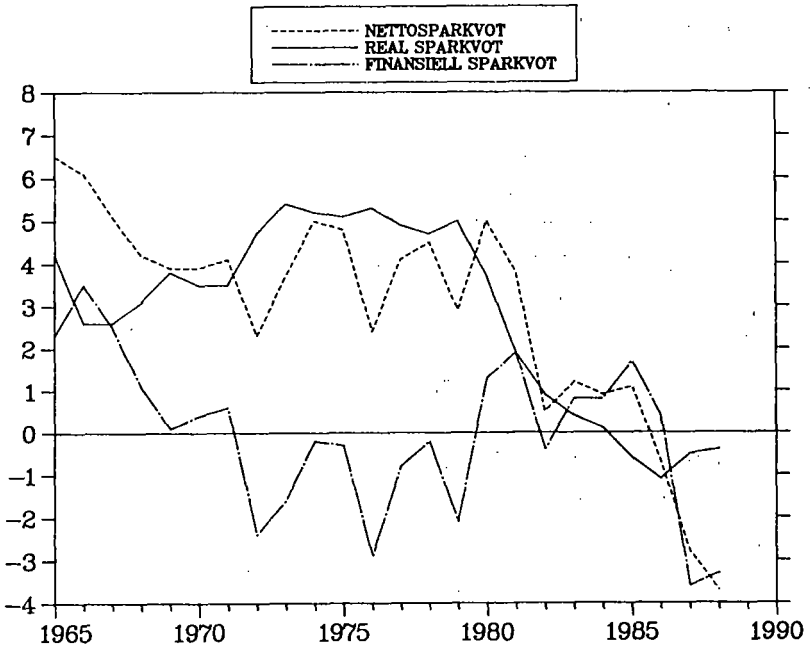
Utskottet

Inledning

Trots de gynnsamma betingelserna för hushållssparandet fortsätter detta att minska. Hushållens sparkvot – mätt som förhållandet mellan hushållens sparande och deras disponibla inkomster – minskade kraftigt i början av 1980-talet från en redan i utgångsläget låg nivå. År 1982 hade sparkvoten sjunkit till endast 0,5 %. Detta fall berodde på att det reala sparandet minskade, dvs. att hushållens investeringar i små- och fritidshus avtog.

Fallet dämpades dock något av att det finansiella sparandet samtidigt förbättrades. Förändringarna torde sammanhänga med att avkastningen på finansiellt sparande ökat medan avkastningen på småhusinvesteringar minskat när realräntan stigit och värdet av underskottsavdragen begränsats. Av betydelse för nedgången i sparandet är också att hushållens reala disponibla inkomster minskade med ca 5 % under åren 1981–1983.

Diagram. Hushållens sparkvot 1965–1988

Anm: Prognos 1988.
Källa: Statistiska centralbyrån och finansdepartementet.

Efter en viss stabilisering, om än på låg nivå, föll sparkvoten ånyo under åren 1986–1987. Därmed kom den för första gången att bli negativ. Även under 1988 väntas den negativa utvecklingen fortsätta och för detta år har sparkvoten angivits till −3,7 %. Den fortsatta nedgången är en följd av ett minskat finansiellt sparande, som i sin tur beror på att utlåningen till hushållen ökat kraftigt sedan riksbanken i november 1985 avskaffat utlåningsregleringen. Mellan 1986 och 1988 beräknas hushållens finansiella sparande minska med 20 miljarder kronor.

Denna nedgång i hushållssparandet uppvägs visserligen av att det offentliga sparandet förstärkts under samma tid. Å andra sidan har emellertid företagens finansiella sparande samtidigt minskat kraftigt till följd av en fortsatt investeringsuppgång. Bytesbalansen har därför försämrats och väntas enligt kompletteringspropositionen uppvisa ett underskott på −10,8 miljarder kronor för 1988. Fortsätter den starka konsumtionstillväxten och den höga inhemska inflationen finns det risk för en ytterligare försvagning av bytesbalansen nästa år.

Såsom framhålls i kompletteringspropositionen förutsätter en fortsatt

gynnsam utveckling för svensk ekonomi att exportens och investeringarnas andel av den totala resursanvändningen i ekonomin ökar. Det är därför positivt att företagens investeringar ökar. Förbättringen av den offentliga sektorns sparande är också positiv. Det har nämligen under senare år varit ett mål för den förda ekonomiska politiken att återupprätta det kollektiva sparandet. Skall man kunna åstadkomma det sparande som erfordras för att nå en tillfredsställande investeringsutveckling i den privata sektorn och samtidigt nå ett stabilt överskott i bytesbalansen krävs enligt utskottets mening ett positivt finansiellt sparande i den offentliga sektorn. Med den utveckling som varit av realinkomsterna kan inte hushållen förväntas svara för mer än en del av det totala sparbehovet i samhället. Avsikten är givetvis att denna andel skall kunna öka, men för detta krävs en god realinkomstutveckling. Såsom utskottet närmare utvecklar i sitt betänkande med anledning av kompletteringspropositionen (FiU 1987/88:30) är det därför angeläget att slå vakt om ett överskott i det offentliga sparandet.

De senaste årens förbättring av det offentliga sparandet är emellertid i inte obetydlig utsträckning en följd av att skattetrycket, mätt som skatters och avgifters andel av BNP, har ökat under senare år. Bred enighet råder om att skattetrycket inte bör stiga ytterligare. Regeringen uttalar för sin del i kompletteringspropositionen att skattetrycket gradvis bör sänkas, när det statsfinansiella läget och stabiliseringspolitiken så tillåter. Det finns mot denna bakgrund begränsade möjligheter att kompensera ett försämrat hushållssparande med ett ökat offentligt sparande som bärs upp av höjt skatteuttag.

Enligt utskottets mening framstår det därför som angeläget att vidta ytterligare åtgärder för att stärka hushållens sparande. Av särskilt intresse är därvid att få till stånd en dämpning av hushållens konsumtion, i synnerhet den konsumtion som finansieras av krediter och som leder till ökad skuldsättning.

Stigande realräntor har medfört att räntekostnaden för lån numera kommit att bli en real belastning för vanliga inkomsttagare. Att hushållen i så betydande utsträckning börjat lånefinansiera sin konsumtion framstår därför som betänkligt inte bara från samhällsekonomiska utgångspunkter utan också av sociala skäl. I propositionen påpekas att åtskilliga hushåll i dag råkar illa ut genom att ta på sig för stora lån. Föredraganden ser det som en viktig uppgift att verka för att kreditprövning, rådgivning, marknadsföring, upplysning och skatteregler tillsammans verkar så att en alltför stor skuldsättning kan undvikas. Regeringen ämnar därför tillsätta en särskild utredning som i samråd med bl. a. inkomstskatteutredningen och spardelegationen skall föreslå åtgärder i syfte att begränsa hushållens skuldsättning. Utredningen skall vara slutförd före utgången av oktober 1988. Regeringen har också uppdragit åt spardelegationen att kartlägga sparandet i Sverige och föreslå åtgärder som kan leda till ökat hushållssparande. Detta uppdrag skall redovisas före årets slut.

För att ytterligare stimulera hushållssparandet lägger regeringen i kompletteringspropositionen fram förslag om vidgade insättningsmöjligheter i allemanssparandet samt ett nytt bosparsystem för ungdomar. Av betydelse i detta sammanhang är att regeringen även skärpt kraven på lägsta kontant-

insats vid kreditinköp. Regeringen har också aviserat en sänkning av inkomstskatten för 1989, vilket ytterligare kommer att begränsa värdet av underskottsavdragen. Dessutom vill regeringen genom en föreslagen indragning av större företags likviditet indirekt få till stånd en dämpning av bankernas utlåning till hushållssektorn.

Regeringens åtgärder och förslag kompletteras av riksbanken som den 28 april 1988 beslutat strama åt penningpolitiken genom att driva upp marknadsräntorna. I avvaktan på att diskontot kan avvecklas skall detta anpassas till det nya ränteläget. Diskontot har därför höjts från 7,5 % till 8,5 % med verkan från den 29 april 1988. Diskontoförändringen medför bl. a. att avkastningen på allemanssparandet förbättras ytterligare. Riksbanken har dessutom begärt att regeringen skall förordna om kassakrav även för finansbolag. Om regeringen meddelar sådant förordnande har riksbanken för avsikt att införa ett kassakrav på 4 % för finansbolag och att höja kassakraven för banker från nuvarande 3 % till 4 % med verkan från den 1 juli 1988.

Allemanssparandet

Riksdagen har tidigare vid några tillfällen beslutat medge extra insättningar i allemanssparandet. Vid varje sådant tillfälle har under en tremånadersperiod sammanlagt högst 5 000 kr. fått sättas in utöver högsta tillåtna månadsinsättning. Senast har extrainsättningar av detta slag fått göras under första kvartalet 1988.

I kompletteringspropositionen påpekas att hushållen kommer att få betydande medelstillskott vid årsskiftet 1988-1989. Bl. a. frigörs då för sista gången medel från skattesparandet. Dessutom förstärks hushållens likviditet ytterligare genom kreditering av räntor, återbäring av skatt och återbetalning av sparobligationslån. Det är, framhåller föredraganden, angeläget att dessa medelstillskott i stor utsträckning tas till vara för sparande. Han föreslår därför att extrainsättningar med sammanlagt 5 000 kr. per sparare får göras även under tiden december 1988–februari 1989.

De sparare som varje månad satt in högsta tillåtna belopp alltsedan allemanssparandets start i april 1984 kommer under 1989 att nå taket på 60 000 kr. för högsta tillåtna nettoinsättningar. Eftersom föredraganden inte finner skäl att nu stänga allemanssparandet för någon sparares nyinsättningar föreslår han att detta tak höjs och att den totala nettoinsättningen för varje sparare begränsas till 75 000 kr.

Moderata samlingspartiet anför i *motion Fi22* att allemanssparandet, sett utifrån riksgäldskontorets synvinkel, är en dyr upplåningsform över vilken man har dålig kontroll. Inflödet är ungefär 1 miljard kronor i månaden, oavsett om medlen behövs eller inte. Allemanssparandet får enligt motionärerna egendomliga och störande konsekvenser när, som i dagsläget, det offentliga sparandet visar ett stort överskott och de icke-finansiella företagen till följd av ökade investeringar har ett negativt sparande. Det skattegynnade sparandet bör under dessa omständigheter i stället styras till näringslivet, anser motionärerna. De föreslår därför att förslaget om extra-

insättningar och höjningen av taket för de totala nettoinsättningarna begränsas till att gälla det aktiefondsanknutna allemanssparandet.

Folkpartiet kritiserar i *motion Fi28* regeringens förslag till extrainsättningar. Motionärerna påpekar att det enklaste sättet att förhindra skattesparmedel från att tas ut och konsumeras är att de får stå kvar med samma villkor som nu gäller. Allemanssparandet börjar bli en dyr upplåningsform för riksgäldskontoret, hävdar motionärerna. De föreslagna extrainsättningarna bör därför förbehållas sparande i allemansfonder. Höjningen av det totala taket för insättningar i allemanssparandet godtas av motionärerna.

Utskottet får med anledning härav anföra följande. Allemanssparandet är en etablerad sparform som vunnit stor anslutning. Fram till i slutet av mars 1988 hade 3,4 miljoner konton öppnats, av vilka 1,2 miljoner var knutna till fondsparandet och 2,1 miljoner till allemansspar. Insättningarna på kontona uppgick till 15,4 resp. 41,4 miljarder kronor, dvs. sammanlagt 56,8 miljarder kronor.

Antalet personer som deltar i allemanssparandet är 2,6 miljoner, vilket motsvarar 38% av befolkningen i de aktuella åldrarna. Många personer lever i dag i knappa omständigheter och har begränsade möjligheter att spara. Att allemanssparandet trots detta vunnit så bred anslutning torde, enligt utskottets mening, sammanhänga med att detta är en sparform som inte utestänger småspararen från att delta i ett skattebefriat sparande. I motsats till tidigare statligt premierade sparformer krävs nämligen i allemanssparandet varken regelbundna insättningar eller visst minimibelopp per insättning. Spararen tvingas inte heller att binda medlen för en längre tid vilket gör det lättare att delta för inkomsttagare som har små marginaler.

Tidigare möjligheter till extrainsättningar i allemanssparandet har utnyttjats väl. Nu senast gjordes under första kvartalet 1988 extrainsättningar på 0,4 miljoner konton på tillsammans ca 1,7 miljarder kronor, varav 1,1 miljarder kronor i allemansspar och ca 0,6 miljarder kronor i allemansfond. Det är enligt utskottets mening angeläget att också de betydande medelstillskott som hushållen kommer att få omkring årsskiftet 1988-1989 överförs till former som underlättar ett fortsatt sparande. För att nå så bred uppslutning som möjligt bör därvid spararna själva fritt få välja den sparform som passar dem utan statliga pekpinnar. Motionärernas förslag till begränsning diskriminerar dem som föredrar sparande med stabil avkastning framför risksparande med varierande avkastning. Det kan inte heller med bestämdhet hävdas att den ena eller den andra formen av allemanssparande – i sparkonto eller i fonder – är billigare för staten. Statens kostnader är beroende av räntenivå, aktiekursutveckling, spararens marginalskatt och möjlighet att utnyttja sparavdrag etc. Utskottet, som biträder föredragandens förslag om extrainsättningar på 5 000 kr. i allemanssparandet under perioden december 1988–februari 1989, avstyrker med hänsyn härtill förslaget att insättningsmöjligheten skall begränsas till fondsparandet.

Utskottet delar också föredragandens bedömning att det inte nu finns skäl att stänga allemanssparandet för någon sparares nyinsättningar. Taket

för de sammanlagda nettoinsättningarna bör därför, såsom föreslås i propositionen, höjas till 75 000 kr.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi22 (m) yrkande 7 och Fi28 (fp) yrkande 7.

Ungdomars bosparande m. m.

Regeringen lägger i kompletteringspropositionen fram förslag om en ny form av bosparande för ungdomar i åldern 16–25 år. Den nya sparformen, som kompletterar det befintliga ungdomsbosparandet inom allemanssparandet, är inriktad på räntebärande sparkonton i bank eller sparkassa. Även bosparkonton i bl. a. HSB, RiksBoSpar (Riksbyggen) och bank kan anslutas. Däremot kan sparande i aktiefonder inte knytas till det föreslagna bosparandet eftersom dess syften inte är förenliga med sådant risksparande.

Ungdomar som sparat på ett särskilt konto i minst tre år har, när insättningarna på kontot uppgår till minst 5 000 kr., rätt till en skattefri bonusränta på 3 % per år. De är därigenom också berättigade att låna ett belopp som är tre gånger så stort som de gjorda nettoinsättningarna.

Det högsta tillåtna månatliga belopp en sparare får sätta in på konton anslutna till ungdomsbosparandet är 800 kr. Beloppet får fördelas på högst två anslutna konton. Så länge ett konto är anslutet till ungdomsbosparandet skall banken betala en inlåningsränta som skall motsvara minst den ränta som betalas för annat bundet sparande i bank.

Ungdomsbosparandet föreslås bli administrerat och kontrollerat av riksgäldskontoret. För kostnaderna för arbetet med drift och utveckling av dataregister och administrativa rutiner föreslås att 1 milj. kr. anvisas utöver tidigare föreslaget belopp under anslaget Sparfrämjande åtgärder.

Moderata samlingspartiet avvisar förslaget i sin helhet. Visserligen innebär det att det skattegynnade bosparandet frikopplas från allemanssparandet för att i stället knytas till bankernas spara-låna-system, vilket motionärerna finner vällovligt. Enligt vad som sägs i *partimotion Fi22* (m) är emellertid regeringens förslag krångligt till sin konstruktion. Dessutom skulle det, om det genomfördes, leda till ökade kostnader för såväl banker som ansvarig myndighet, utan att ge särskilt stora effekter på nysparandet. Motionärerna förordar i stället ett bosparsystem enligt den modell som finns redovisad i *partimotionerna Fi613* (m) och *Fi707* (m) samt i *motionerna Fi606* och *Fi617* av Jan Sandberg m. fl. (m). Det är ett bosparsystem som premieras av staten men som administreras och hanteras av banker och andra kreditinstitut. Ett sådant bosparsystem skall inte ha någon nedre eller övre åldersgräns. Den statliga sparpremien skall vara skattefri och uppgå till 10 % av de medel som stått inne under minst tre år. Premien skall dock kunna utgå med högst 10 000 kr. Enligt förslaget skall den bli tillgänglig när spararen uppvisar ett ingånget köpeavtal. Staten bör dessutom ställa en statlig borgen för lån, vilket enligt motionärernas bedömning kan innebära en sänkning av låneräntan med ungefär 0,5–1 procentenhet.

Folkpartiet föreslår i *partimotion Fi605* (fp) och *motion Fi607* av Anne

Wibble m. fl. (fp), som väckts under allmänna motionstiden, att samma regler som i dag gäller för allemanssparandet i fråga om skattefrihet för ränta, utdelning och realisationsvinst också skall tillämpas på ungdomars bosparande i bank. Någon nedre åldersgräns bör inte finnas. Till sparandet bör viss lånerätt knytas vid bostadsköpet.

I den med anledning av kompletteringspropositionen väckta *partimotionen Fi28* (fp) avvisas regeringens förslag till nytt ungdomsbosparande. Från liberal utgångspunkt är det inte angeläget – eller ens acceptabelt – att statsmakterna söker styra själva målet för människors sparande. Enligt motionärerna tycks det nya med förslaget främst bestå i en uppsjö av komplicerade regler och i kravet på att ett nytt centralt personnummerbaserat dataregister inrättas för att kontrollera att systemet inte missbrukas. Det är enligt motionärerna också anmärkningsvärt att regeringen utformar ett förslag så att det diskriminerar Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralorganisation (SBC) jämfört med HSB och Riksbyggen. Även i *motion Fi29* av Erling Bager (fp) uttrycks kritik över den diskriminerande behandlingen av SBC i bosparandet.

Centern godtar i *motion Fi24* regeringens förslag till ungdomsbosparande men kräver att denna sparform skall stå öppen också för dem som sparar i aktiefond. I annat fall utesluts en nu existerande sparmöjlighet organiserad för de privata bostadsrättsföreningarna. Något skäl till en sådan begränsning föreligger inte, anser motionärerna.

I samma motion samt i *motion Fi614* av Karin Söder m. fl. (c) förordas att ungdomars bosparande också kanaliseras via de av centern förespråkade privata investeringskontona. Många yrkesarbetande ungdomar betalar 40 000–50 000 kr. i skatt årligen och har därmed stora möjligheter att utnyttja ett avdragsgillt skattesparande för t. ex. boende, hävdar motionärerna. De privata investeringskontona bör kombineras med en lånerätt för ungdomar under 28 år. Ett liknande förslag förs fram i bl. a. *motion Fi615* av Alf Svensson (c).

Vänsterpartiet kommunisterna avvisar i *motion Fi30* regeringens förslag. Motionärerna – som anser att ungdomars bostadsförvärv bör underlättas på annat sätt – finner det inte särskilt meningsfullt att införa en ny sparform begränsad till ungdomar i åldern 16–25 år. Ungdomar i den åldern har mycket begränsade ekonomiska möjligheter och saknar ofta egna inkomster. Dessutom finns redan ett bosparande knutet till allemanssparandet.

Bostadsutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över förslagen. Den i kompletteringspropositionen föreslagna lösningen biträds av en majoritet av utskottets ledamöter.

Enligt bostadsutskottet fyller ett bosparande riktat till ungdomar flera syften. Dels skapar det goda sparvanor, dels ger det en grundplåt vid bosättning eller köp av bostad. Genom anslutning till ett system med turordning för bostadsförvärv kan ett bosparande vara väsentligt för möjligheten att få en egen bostad. Speciellt i storstadsregionerna och i andra områden med en betydande bostadsefterfrågan kan ett målinriktat sparande av detta slag vara av avgörande betydelse.

Finansutskottet instämmer i bostadsutskottets bedömning. För egen del vill finansutskottet dessutom anföra följande. För ungdomar är det en mycket kännbar kostnad att sätta bo och skaffa bostad. Efter avregleringen av kreditmarknaden har det visserligen blivit mycket enklare att erhålla lån, och det kan därför hävdas att det inte längre är lika påkallat att vidta åtgärder för att underlätta ungdomars bosättning och bostadsanskaffning. Det ligger dock i samhällets intresse att på olika sätt försöka stimulera ungdomar till att spara. Ungdomar har i allmänhet ett mer konsumtionsinriktat beteende än äldre generationer, och det är därför önskvärt att de redan i unga år grundlägger goda sparvanor.

För att öka ungdomars intresse för sparande knöts för några år sedan en lånerätt till allemanssparandet (prop. 1984/85:51, FiU 7, rskr. 59). Ungdomar som sparar på allemanssparkonto eller i allemansfond fick därmed rätt till lån för bostadsanskaffning och bosättning. Lånen som lämnas eller förmedlas av kontoförande bank uppgår till tre gånger sparat belopp. Även ungdomars bosparande i HSB och Riksbyggen har knutits till allemanssparandet.

Denna koppling av bostadssparandet till allemanssparandet har kommit att kritiseras från olika utgångspunkter, inte minst därför att den förutsatta långivningen inte bygger på bankernas vanliga kundrelationer. Så t. ex. avvisas den nuvarande formen för bosparandet i motion Fi607 (fp). Motionärerna vill att stimulanser till bostadssparandet i stället skall bygga på redan existerande system hos banker och andra kreditinstitut, dvs. på den relation mellan spara och låna till bostad som byggs upp mellan kund och bank. Det är, framhåller motionärerna, en stor fördel för både sparare och banker om de medel som sparas får behållas av bankerna och kan användas för utlåning för bostadsändamål. Därmed skapas normala kundrelationer, vilket enligt motionärerna är viktigt att bygga upp inte minst när det gäller ungdomars långsiktiga sparande. Liknande synpunkter förs också fram i motion Fi613 (m).

Regeringens förslag till nytt bosparande bygger på den i dessa och ytterligare några motioner förespråkade bank–kund-relationen. Förslaget har också anpassats till det sparande som förekommer inom bl. a. HSB och Riksbyggen.

Enligt utskottets mening bör staten stödja inte bara de ungdomar som väljer att bospara på allemanssparkonto och i allemansfond. Staten bör premiera också dem som föredrar ett mer traditionellt banksparande för sitt bosparande. Härtill kommer att det för ungdomar med lägre inkomster och marginalskatter blir förmånligare att spara i det föreslagna ungdomsbosparandet än i allemanssparandet.

Moderata samlingspartiet föreslår för sin del att premieringen av bosparande i bank skall ske på annat sätt. Förslaget är i och för sig intressant men är behäftat med vissa svagheter. Bonusen skall beräknas på det belopp som varit innestående under minst tre år. Dessutom skall något tak för insättningarna inte finnas. I motsats till regeringens förslag skulle en sådan premiering därmed knappast leda till något nysparande utan i första hand vara en stimulans för dem som har möjlighet till stora överföringar från annat sparande för att komma i åtnjutande av bonusen.

Med anledning av den kritik som riktas mot regeringsförslaget för att det inte ger möjlighet till bosparande i aktiefond vill utskottet erinra om att staten redan premierar sådant sparande via allemanssparandet. Syftet med den nya sparformen bör, som utskottet nyss anfört, vara att främja ett stabilt riskfritt sparande i bank eller sparkassa.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi22 (m) yrkande 8, Fi24 (c) yrkande 9, Fi28 (fp) yrkande 8, Fi29 (fp), Fi30 (vpk) yrkande 22, Fi605 (fp), Fi606 (m), Fi607 (fp) yrkande 8, Fi613 (m) yrkande 7, Fi614 (c), Fi615 (c), Fi617 (m) och Fi707 (m).

Utskottet biträder således det i propositionen framlagda förslaget till lag om ungdomsbosparande och de båda övriga lagförslag som är föranledda av detta. Utskottet vill dock för egen del föreslå att lagtexten förtydligas på en punkt. Av de specialmotiveringar som lämnas i propositionen i anslutning till lagförslagets 11 § andra stycke framgår att den statliga bonusräntan beräknas på den insatta nettobehållning som stått inne på kontot den sista varje månad. Denna ordning har förordats av riksgäldskontoret för att kontoredovisningarna skall kunna begränsas till att avse månadssaldon. I praktiken innebär metoden att kontohavaren tillgodoräknas bonusränta på sparmedel först för månaden efter det att de satts in. För undvikande av missförstånd bör, enligt utskottets mening, denna av administrativa skäl tillkomna ordning också framgå av lagtexten.

Utskottet biträder också propositionens förslag om att riksgäldskontoret skall bemyndigas att träffa avtal med banker och sparkassor om utbetalning av bonusränta i ungdomsbosparandet samt förslaget att ytterligare 1 milj. kr. skall anvisas för ändamålet över anslaget Sparfrämjande åtgärder.

Ökad ägandespridning m. m.

I *motionerna Fi607* av Anne Wibble m. fl. (fp), *Fi608* av Britta Bjelle (fp) och *Fi613* av Carl Bildt m. fl. (m) begärs bl. a. att riksdagen skall ge regeringen till känna vad som anförs i motionerna om vikten av att *stimulera hushållssparandet och öka ägandespridningen*, om hushållssparandets betydelse för samhällsekonomin samt om vikten av en förmögenhetsuppbyggande politik för hushållen.

Utskottet har inledningsvis beskrivit sparandets utveckling i Sverige och därvid också redovisat sin syn på sparandets betydelse. Där framgår att utskottet anser ett ökat sparande vara nödvändigt såväl för enskilda hushåll som för samhällsekonomins tillväxt. Samma uppfattning har regeringen givit uttryck för i kompletteringspropositionen. I dessa frågor föreligger det således inga delade meningar. Enligt utskottet framstår det därför som obehövligt med särskilda tillkännagivanden av det slag motionärerna begär.

I motionerna redovisas också förslag till åtgärder av allmän-ekonomisk karaktär som ett led i en sparstimulerande politik. Man föreslår bl. a. ett reformerat skattesystem som stimulerar hushållssparandet, ändrad aktiebeskattning, lindrad beskattning av vinstandelar m. m.

Dessa förslag kan enligt utskottets mening inte ses isolerade från den

ekonomiska politiken i övrigt. Sänkta skatter kan under vissa betingelser stimulera till ökat hushållssparande men orsakar samtidigt, om inte andra åtgärder vidtas, en ökning av det offentliga sparandeunderskottet. Det är därför nödvändigt att beakta de samlade effekterna på tillväxten och det totala sparandet i ekonomin. Utskottet anser således att åtgärder av denna allmänekonomiska karaktär bör prövas i ett bredare ekonomiskt-politiskt sammanhang. Utskottet behandlar i sitt betänkande FiU 1987/88:30 frågan om den allmänna inriktningen av den ekonomiska politiken. Av vad som anförs i detta sammanhang framgår att utskottet inte kan ställa sig bakom de förslag till inriktning av den ekonomiska politiken som förordas i motionerna. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna Fi607 (fp) yrkandena 1, 2, 3, 4 och 7, Fi608 (fp) och Fi613 (m) yrkande 1.

Mål för hushållssparandet

Moderata samlingspartiet begär i *motion Fi613* att riksdagen anger som mål för hushållssparandet att varje hushåll skall kunna ha ett sparkapital som motsvarar den genomsnittliga årslönen för en industriarbetare. På liknande sätt föreslås i *motion Fi603* av Stig Josefson m. fl. (c) ett sparmål, enligt vilket hushållssparandet skall motsvara 10% av de disponibla inkomsterna och det totala finansiella sparandet i samhället i genomsnitt skall uppgå till 1% av BNP.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att ambitionen bör vara att varje hushåll skall kunna förfoga över ett tillräckligt sparkapital. Genom sparavdraget och det maximala skattebefriade beloppet i allemanssparandet kan en familj på två vuxna personer ha ett sparat belopp som överstiger årslönen för en industriarbetare utan att avkastningen behöver beskattas. Det måste dock konstateras att många hushåll lever med mycket små marginaler, och för dem är detta sparmål dess värre mycket avlägset. Utskottet ser inte något skäl för riksdagen att göra uttalanden om sparmål och avstyrker därmed motionerna Fi603 yrkande 2 och Fi613 yrkande 2.

Personliga investeringskonton m. m.

I flera motioner förs förslag fram om personliga investeringskonton eller sparformer utformade enligt samma principer. I *partimotion Fi24* (c) och *motion Fi603* av Stig Josefson m. fl. (c) föreslås att hushållens långsiktigt inriktade sparande stimuleras genom tillkomsten av *personliga investeringskonton*. Denna sparform som centern förespråkat under en följd av år innebär att insättningar på ett sådant konto skall vara avdragsgilla och avkastningen skattefri. De årliga insättningarna skall enligt det nu aktuella förslaget begränsas till högst ett halvt basbelopp (dvs. 12 900 kr. år 1988). Vidare skall uttag i princip inte få göras före 55 års ålder utom för investeringar i egen permanentbostad eller som eget kapital vid start av företag. Därefter medges uttag med 20% av kontots värde per år. Även i *motion Fi224* av Alf Svensson (c) förespråkas någon form av privata investeringskonton med skattebefriade, årliga insättningar på högst ett basbelopp (dvs. 25 800 kr. år 1988).

Moderata samlingspartiet föreslår i *motion Fi613* en liknande form för *pensionssparande* i bank, vilket skall vara förenat med avdragsgilla insättningar på högst ett basbelopp per år, skattefri avkastning och långsiktigt bundet sparbelopp. I *motion Fi607* av Anne Wibble m.fl. (fp) begärs att möjligheterna att införa ett sådant långsiktigt pensionssparande i bank skall utredas.

I *motionerna Fi230* av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m), *Fi609* av Bertil Danielsson och Ewy Möller (m) samt *Fi610* av Marianne Karlsson m.fl. (c, m, fp) föreslås ett system med *nyetableringskonton* uppbyggda enligt samma principer som personliga investeringskonton och avsedda att underlätta nyföretagande. I *motion Fi618* av Gunnel Jonäng och Gunnar Björk (c) begärs möjlighet att i de fem skogslänen starta företag med obeskattade medel.

Utskottet har vid upprepade tillfällen under senare år behandlat förslag om personliga investeringskonton och andra snarlika sparformer, senast hösten 1987 (FiU 1987/88:9, rskr. 105). Riksdagen har på utskottets förslag avslagit dessa motioner.

Det är enligt utskottets mening angeläget att finna former som kan bidra till att stimulera ett långsiktigt målsparande i bank för t.ex. pensionsändamål. De förslag som redovisas i motionerna är intressanta genom sin avvägning mellan konsumtion och långsiktigt sparande. Otvivelaktigt skulle ett system av detta slag kunna bidra till att främja ett långsiktigt sparande. Samtidigt går det inte att bortse från systemets svagheter. Den mest framträdande är att personliga investeringskonton och liknande förslag öppnar möjlighet för s.k. skattearbitrage. En sparare kan således låna medel med avdragsgilla räntor för att placera dem på skattemässigt gynnade investeringskonton. Härtill kommer att införandet av investeringskonton skulle leda till ett betydande inkomstbortfall för stat och kommun, särskilt i övergångsskedet. Dessutom skulle man vid sidan av allemanssparande få ett nytt omfattande sparsystem som bärs upp av gynnsamma skatteregler.

Frågan om en genomgripande reform av inkomstskattesystemet utreds för närvarande i en parlamentariskt sammansatt kommitté. Enligt direktiven skall kommitténs förslag bl.a. inriktas på att stimulera till ökat sparande och motverka skuldsättning och skatteplanering. Regeringen har också uppdragit åt spardelegationen att kartlägga sparandet i Sverige och föreslå åtgärder som kan leda till ökat hushållssparande. Dessutom har regeringen, utan eget ställningstagande, överlämnat en skrivelse till regionalpolitiska kommittén i vilken frågan om nyetableringskonton förs på tal. Det torde därför kunna förutsättas att motionärernas synpunkter kommer att övervägas i dessa sammanhang utan att riksdagen tar särskilt initiativ i frågan.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi24 (c) yrkande 7, Fi224 (c) yrkande 7, Fi230 (m) yrkande 2, Fi603 (c) yrkande 1, Fi607 (fp) yrkande 10, Fi609 (m), Fi610 (c, m, fp), Fi613 (m) yrkande 5 samt Fi618 (c) yrkande 1.

Moderata samlingspartiet föreslår i *motion Fi613* att en ny sparform, kallad *startsparande*, införs för barn och ungdom. På bankkonton, som är spärrade för uttag intill 18 års ålder, skall föräldrar och släktingar kunna sätta in upp till 5 000 kr. årligen vardera. Gåvoskatt skall inte utgå på insättningarna, men någon form av tak bör dock övervägas. All avkastning på kontot bör vara skattefri under den tid medlen inte får disponeras.

Ett liknande förslag förs också fram av folkpartiet i *motion Fi28*. I denna motion hänvisas till att folkpartiet tidigare föreslagit att den nuvarande gränsen för skattefria gåvor bör höjas från 2 000 kr. till 10 000 kr. Inom detta belopp bör därför innehavaren av ett startkonto inte drabbas av gåvoskatt. Motionärerna förordar dessutom att startsparandet skall kombineras med ett premierat ungdomssparande för de ungdomar som fortsätter att spara efter 18-årsåldern. Sparpremien skall utgå till dem som binder sina sparmedel i minst tre år. Den skall ha form av en skattereduktion liknande den som tillämpades inom det tidigare skattesparandet.

Även centern diskuterar i *motion Fi24* någon form av startsparande. Utan att förslaget tas upp i ett särskilt yrkande, förordar motionärerna att man bör förstärka möjligheterna för föräldrar att spara åt sina barn utan negativa skattekonsekvenser. En sådan förstärkning kan t. ex. åstadkommas genom den av centern i särskild motion förespråkade höjningen av gåvobeskattningen.

Utskottet får för egen del anföra följande. Det av motionärerna föreslagna startsparandet är tänkt att premieras på två sätt. Dels skall de anhörigas insättningar på kontot vara befriade från gåvoskatt, dels skall avkastningen på kontot inte beskattas. I gengäld skall de sparade medlen inte kunna tas ut före myndighetsdagen.

Gåvor av annat slag än lösöre avsett för personligt bruk är enligt nuvarande ordning skattefria i den mån värdet av vad som mottagits av samme givare under ett kalenderår inte överstiger 2 000 kr. Två föräldrar kan således årligen ge vart och ett av sina barn 4 000 kr. i gåva utan att skatteplikt föreligger. Det av motionärerna föreslagna sparsystemet förutsätter att denna gräns höjs.

Arvs- och gåvoskattekommittén har haft i uppdrag att utreda frågan om en höjning av de gåvoskattefria beloppen. Kommittén har i sitt slutbetänkande Ny arvs- och gåvoskattelag (SOU 1987:62) föreslagit att den skattefria gränsen för annan gåva höjs från 2 000 kr. till 5 000 kr. fr. o. m. den 1 januari 1989. Förslaget bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Enligt utskottets mening bör riksdagens slutliga ställningstagande till arvs- och gåvoskattekommitténs förslag avvaktas innan den av motionärerna förordade sparformen tas upp till prövning. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi28 (fp) yrkandena 9 och 10 samt Fi613 (m) yrkande 4.

Ideellt sparande

I *motion Fi607* av Anne Wibble m. fl. (fp) föreslås en utbyggnad av den nya sparform för ideellt sparande som ger ideella organisationer möjlighet att

låta sina medlemmar och sympatisörer spara i en fond som placerar sparmedlen i verksamheter i linje med organisationernas värderingar. Enligt motionärerna bör det gå att spara högst 800 kr. per månad i såväl det vanliga allemanssparandet som i en ideell allemansfond. Vidare bör enligt deras mening taket för fondernas utdelning till de ideella organisationerna höjas från nuvarande 2 % till ett procenttal motsvarande halva diskontot, dvs. för närvarande 4,25 %.

Fr.o.m. i år är det möjligt att spara ideellt i allemansfond. När riksdagen tidigare under innevarande riksmöte fattade beslut i frågan, prövades också samma av motionärerna då framförda förslag. Finansutskottet erinrade då om att allemanssparandet är uppbyggt kring vissa grundläggande principer. En sådan princip är att den som sparar skall från en månad till en annan fritt kunna välja hur han vill fördela sparmedel på ett allemanskonto eller i högst två allemansfonder. Enda restriktionen är att det sammanlagda sparandet inte får överstiga 800 kr. per månad. En annan grundläggande princip är att en sparare har rätt att föra över, helt eller delvis, behållningen i en allemansfond till en annan sådan fond. Riksdagen biträdde då finansutskottets uppfattning (FiU 1987/88:9) att motionärernas förslag borde avslås eftersom det bl. a. inte var förenligt med dessa grundprinciper. Finansutskottet anser fortfarande att förslaget inte på ett enkelt sätt kan inordnas i allemanssparandet och avstyrker därför motion Fi607 yrkande 9.

Sparavdrag

I tre motioner väckta under allmänna motionstiden föreslås att sparavdraget vid inkomstbeskattningen höjs. Det uppgår för närvarande till 1 600 kr. I *motion Fi611* förordar sålunda Bertil Jonasson (c) att sparavdraget höjs till 3 000 kr. Rune Thorén och Rolf Kenneryd (c) föreslår i *motion Fi612* att avdraget höjs till ett belopp som för varje år motsvarar basbeloppet under året då deklarationen skall avlämnas multiplicerat med det diskonto som gällde under oktober månad året dessförinnan. Omsatt till 1988 års taxering skulle detta innebära att sparavdraget uppgick till drygt 1 900 kr. Motionärerna föreslår också att en make återigen skall få rätt att utnyttja det sparavdrag som den andre maken inte kunnat tillgodogöra sig för egen del. I *motion Fi616* av Alf Svensson (c) förordas att sparavdraget höjs så att avkastningen på sparande upp till 75 000 kr. blir skattefri. Samtidigt bör enligt hans mening allemanssparandet avskaffas.

I centerns med anledning av kompletteringspropositionen väckta *motion Fi24* förordas att sparandet stimuleras inte bara med de av utskottet tidigare berörda personliga investeringskontona utan också genom att sparavdraget höjs. En sådan höjning bör göras i samband med att ett system med personliga investeringskonton införs. De som väljer denna nya sparform skall däremot inte samtidigt få tillgodoräkna sig något sparavdrag.

I likhet med motionärerna anser utskottet att det är angeläget att på olika sätt stimulera till ett ökat sparande. Det blir möjligt att med allemanssparandet och sparavdraget på 1 600 kr. ha ett sparkapital på uppemot 100 000

kr. utan att avkastningen beskattas. Detta belopp överstiger den nivå som förordas i motion Fi616 (c). Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motion Fi616 (c).

Vid övergången till förenklad självdeklaration fördubblades sparavdraget samtidigt som det individualiserades. En make kan därmed inte längre tillgodoräkna sig den andre makens outnyttjade avdrag. Denna förändring vidtogs därför att det förenklade deklarationsförfarandet förutsätter att beskattningen individualiseras i så stor utsträckning som möjligt. Olika former av sambeskattning innebär nämligen en avsevärd administrativ merbelastning för systemet. Enligt utskottets mening bör strävan vara att i möjligaste mån förenkla skattesystemet både för den enskilde skattebetalaren och för skatteadministrationen. Förslagen i motion Fi612 (c) tillgodoser inte denna ambition. Utskottet kan därför varken biträda den av motionärerna föreslagna beräkningsmetoden för att fastställa sparavdragets storlek eller deras förslag att makar ånyo skall kunna utnyttja varandras sparavdrag. Motion Fi612 (c) bör sålunda avslås av riksdagen.

Eftersom sparavdraget nyligen fördubblats är utskottet inte berett att nu föreslå någon ytterligare höjning av det. En höjning av sparavdraget till 3000 kr. – vilket föreslås i motion Fi611 (c) – skulle dessutom inte få någon omedelbar effekt på nysparandet utan i första hand bidra till att avkastningen efter skatt på redan befintligt sparande ökar. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi24 (c) yrkande 8 och Fi611 (c).

Försäkringssparande

Moderata samlingspartiet hävdar i *motion Fi613* att villkoren för sparande i kapitalförsäkring successivt försämrats samt att marknaden för livförsäkringar är stel i Sverige. Enligt motionärerna skulle konkurrensen öka om livbolag inte behövde vara ömsesidiga utan fick drivas i aktiebolagsform. Vidare är livbolagens placeringsmöjligheter av premiereserven i dag alltför hårt reglerad. Bland spararna finns det, hävdar motionärerna, säkert intresse för försäkringskonstruktioner, som ger dem rätt att själva välja (och byta) placeringsinriktning via andelar i olika värdepappersfonder. Motionärerna föreslår därför att regeringen skall se till att hinder av här angivet slag undanröjs i samband med ställningstagandet till försäkringsverksamhetskommitténs slutbetänkande.

Försäkringsverksamhetskommittén, som haft i uppdrag att se över lagstiftningen om försäkringsbolagens och försäkringsinspektionens verksamhet, avgav hösten 1987 sitt slutbetänkande, Försäkringsväsendet i framtiden (SOU 1987:58). Betänkandet har varit ute på remiss och bereds för närvarande i regeringskansliet tillsammans med några av kommittén tidigare avgivna delbetänkanden.

De frågor som motionärerna tar upp har till viss del berörts av kommittén, dock utan att några förslag lagts av den innebörd motionärerna åsyftar. Utskottet anser emellertid att riksdagen bör avvakta regeringens ställningstagande till kommitténs förslag innan nya frågor av det slag motionärerna aktualiserar tas upp till prövning. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion Fi613 (m) yrkande 6.

I *motion Fi27* av Alf Svensson (c) föreslås olika sparstimulanser. I detta sammanhang förordas också en stimulans för att dra in likviditet. Sålunda bör enligt motionären en rabatt på 15 % utgå till de privatpersoner och bostadsföretag som från den 1 juli till den 31 december 1988 gör förtida amorteringar på statliga bostadslån. Den som under perioden önskar lösa in ett lån på 100 000 kr. skulle således behöva erlägga endast 85 000 kr.

Bostadsutskottet erinrar i sitt yttrande om hur utskottet tidigare ställt sig till liknande förslag om förtida inlösen av bostadslån. Bostadsutskottet har därvid uttalat att åtgärder bör vidtas för att stimulera till ökad inlösenverksamhet. En förutsättning härför har dock angivits vara att den statliga bostadslåneräntan är högre än marknadsräntan. Om så skulle bli fallet har bostadsutskottet förutsatt att regeringen vidtar åtgärder för att öka inlösenverksamheten. Den nu aktuella motionen kommer under dessa förutsättningar att i allt väsentligt bli tillgodosedd. Bostadsutskottet föreslår därför att motion Fi27 (c) yrkande 5 avslås av riksdagen.

Finansutskottet delar bostadsutskottets bedömning att motionen bör avstyrkas. Statens insatser för att underlätta förtidsinlösen av bostadslån får, såsom bostadsutskottet framhållit, anpassas till den statliga bostadslåneräntans utveckling i förhållande till marknadsräntan. Den bonus som motionären föreslår är så stor, att den för låntagare som saknar räntebidrag skulle bli ett incitament till omplacering av lån. Stimulansen skulle därmed visserligen leda till ökade statsinkomster, men inte ge upphov till den likviditetsindragning som motionären eftersträvar.

Bosättningslån

I *motionerna Fi30* av Lars Werner m. fl. (vpk), *Fi601* av Nils T Svensson och Maj-Lis Lööw (s) och *Fi602* av Ulla-Britt Åbark och Anita Johansson (s) begärs att de tidigare bosättningslånen återinförs i ny och förenklad form. De nya lånen bör ha gynnsamma amorteringstider och låg ränta. Det är enligt motionärerna angeläget att samhället underlättar och ger stöd vid familjebildning. Många ungdomar saknar fast inkomst och har därmed begränsade möjligheter att vara med i bosparandet eller på annat sätt spara till sin bosättning.

Utskottet vill med anledning härav framhålla följande. Riksbanken beviljade fram till 1982 bosättningslån till unga familjer. Som påpekas i några av motionerna var statens förluster för dessa lån små, och förhållandevis få lån behövde skrivas av. En av anledningarna till detta var att riksbanken dels hade en omsorgsfull prövning av låntagarnas återbetalningsförmåga, dels bedrev en noggrann bevakning av lån som förfallit till betalning. Den som saknade eller som inte bedömdes kunna få betalningsförmåga beviljades inte lån. Det innebar att stor vikt lades vid om den sökande hade fast inkomst. Högsta lånebelopp var 10 000 kr. som normalt skulle amorteras på sju år.

Ungdomar som sparar i allemanssparande eller i den nu föreslagna bosparformen kan erhålla lån för bosättningsändamål eller för anskaffning

av bostad. Lånerätten uppgår enligt föreskrifterna för båda sparformerna till tre gånger sparat belopp, men detta är att betrakta som en minimiregel som kan överskridas av bankerna. För att kvalificera sig för lån krävs i båda fallen ett minimisparande på 5 000 kr. Lånerätten inträder i den nya bosparformen efter tre års sparande samt för den som allemanssparar under det år då han fyller 18 år. Den upphör i båda fallen i och med utgången av det år då spararen fyller 28 år.

Utskottet vill också framhålla att möjligheterna att erhålla lån på den reguljära kreditmarknaden har förändrats påtagligt sedan 1982. Avregleringen av kreditmarknaden har inneburit att restriktioner för kreditinstituten, såsom utlåningstak och placeringsplikt, har avskaffats.

Möjligheterna för ungdomar att i dag erhålla lån för bosättning är således goda. Liksom fallet var med de av riksbanken administrerade bosättningslånen krävs emellertid att låntagaren först kan visa betalningsförmåga. Här har riksbankens noggranna kreditprövning av varje enskilt låneärende i princip ersatts av att låntagarna numera först får styrka sin betalningsförmåga genom ett visst minimisparande, vilket dock varken behöver vara regelbundet eller uppgå till ett visst lägsta belopp per insättning.

Enligt utskottets mening är det angeläget att goda sparvanor grundläggs tidigt hos ungdomar. Ett målinriktat bostadssparande har goda förutsättningar att bidra till detta. Det statliga stödet till ungdomars bosättning bör därför i första hand inriktas på att premiera ett målsparande – inte på att tillskapa nya bidrags- och låneformer.

Utskottet har vid upprepade tillfällen, och senast våren 1987 (FiU 1986/87:24), behandlat motionsyrkanden av det slag som nu förs fram. Utskottet har därvid noterat att ungdomar som är i särskilt behov av stöd kan hamna vid sidan av det nya bosparandet. Främst gäller detta ungdomar som befinner sig i en sådan situation att de inte heller uppfyller de krav som riksbanken tidigare ställde på sina bosättningslåntagare. Utskottet har därför ansett att regeringen noggrant borde följa utvecklingen och ta de initiativ som kan visa sig erforderliga. Detta har riksdagen som sin mening givit regeringen till känna.

Enligt utskottets mening erfordras inte nu någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida. Bostadsutskottet har i sitt yttrande till finansutskottet givit uttryck för samma uppfattning. Motionerna Fi30 (vpk) yrkande 23, Fi601 (s) och Fi602 (s) avstyrks därför av utskottet.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *allemanssparandet*

att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Fi22 yrkande 7 och 1987/88:Fi28 yrkande 7 antar det i proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 1) framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande,

2. beträffande *ungdomars bosparande m. m.*

a) att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Fi22 yrkande 8, 1987/88:Fi24 yrkande 9, 1987/88:Fi28 yrkande 8, 1987/88:Fi29,

1987/88:Fi30 yrkande 21, 1987/88:Fi605, 1987/88:Fi606, 1987/88:Fi607 yrkande 8, 1987/88:Fi613 yrkande 7, 1987/88:Fi614, 1987/88:Fi615, 1987/88:Fi617 och 1987/88:Fi707 antar de i proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 1) framlagda förslagen till

dels lag om ungdomsbosparande med den ändringen att 11 § erhåller följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag	*Utskottets förslag*
11 §	
Om ett konto är anslutet till ungdomsbosparandet sedan minst tre år och de behållna insättningarna enligt 6 § på kontot uppgår till minst 5 000 kronor har spararen rätt att få en särskild bonusränta.	
Bonusräntan motsvarar tre procent årlig ränta på behållningen den sista i varje månad av de insättningar som gjorts på kontot enligt 6 §.	Bonusräntan motsvarar tre procent årlig ränta på behållningen den sista i varje månad av de insättningar som gjorts på kontot enligt 6 §. *Spararen tillgodoräknas bonusränta på sparmedel från och med månaden efter det att medlen satts in på kontot.*

Vid tillämpning av första stycket skall konton mellan vilka överföring skett enligt 8 § anses som ett enda konto.

dels lag om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande,

dels lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),

b) att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 2) bemyndigar riksgäldskontoret att med banker och sparkassor träffa avtal om utbetalning av bonusränta i ungdomsbosparandet i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i propositionen,

c) att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 3) till *Sparfrämjande åtgärder* för budgetåret 1988/89 under sjunde huvudtiteln – utöver vad riksdagen tidigare anvisat (FiU 1987/88:16, rskr. 250) – anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.,

3. beträffande *ökad ägandespridning m. m.*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fi607 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 7, 1987/88:Fi608 samt 1987/88:Fi613 yrkande 1,

4. beträffande *mål för hushållssparandet*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fi603 yrkande 2 och 1987/88:Fi613 yrkande 2,

5. beträffande *personliga investeringskonton m. m.*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fi24 yrkande 7, 1987/88:Fi224 yrkande 7, 1987/88:Fi230 yrkande 2, 1987/88:Fi603 yrkande 1, 1987/88:Fi607 yrkande 10, 1987/88:Fi609, 1987/88:Fi610, 1987/88:Fi613 yrkande 5 samt 1987/88:Fi618 yrkande 1,

6. beträffande *startsparande*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fi28 yrkandena 9 och 10 samt 1987/88:Fi613 yrkande 4.

7. beträffande *ideellt sparande*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Fi607 yrkande 9.

8. beträffande *sparavdrag*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fi24 yrkande 8, 1987/88:Fi611, 1987/88:Fi612 och 1987/88:Fi616.

9. beträffande *försäkringssparande*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Fi613 yrkande 6.

10. beträffande *förtidsinlösen av statliga bostadslån*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Fi27 yrkande 5.

11. beträffande *bosättningslån*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fi30 yrkande 22, 1987/88:Fi601 och 1987/88:Fi602.

Stockholm den 24 maj 1988

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Anne Wibble (fp), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Bo Södersten (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Gunnar Björk (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Arne Kjörnsberg (s), Hugo Hegeland (m), Marianne Carlström (s), Margitta Edgren (fp) och Anna Wohlin-Andersson (c).

Reservationer

1. Inledningen (s. 7–10)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Gunnar Björk (c), Hugo Hegeland (m), Margitta Edgren (fp) och Anna Wohlin-Andersson (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Inledning" och på s. 10 slutar med "I juli 1988" bort ha följande lydelse:

Riktlinjer för sparandepolitiken

Sverige går nu åter mot växande underskott i bytesbalansen. Underskottet är ett uttryck för bristen på sparande i landet. Den verkliga sparandebristen kan sägas vara större än den synliga, eftersom investeringsnivån fortfarande är för låg med hänsyn till bl. a. näringslivets utbyggnadsbehov.

Utskottet ser det dåliga hushållssparandet som en viktig orsak till den totala sparandebristen i svensk ekonomi. Under hela 1900-talet – ända fram till 1960 – var hushållens sparande i Sverige tämligen normalt för ett utvecklat industriland, låt vara att det inte nådde upp till så höga nivåer

som i t. ex. Japan och Italien. Sedan 1960-talet har det emellertid skett en trendmässig nedgång. Ett ökat personligt sparande – och ägande – är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av en decentraliserad marknadsekonomi.

Vidare konstaterar utskottet att det under den borgerliga regeringsperioden vidtogs viktiga sparfrämjande åtgärder. Det framgångsrika skatte- och skattefondsparandet samt lättnader i beskattningen av aktieutdelningar är några exempel. Nedgången i hushållssparandet kunde därmed bromsas.

Efter socialdemokraternas återkomst i regeringsställning har emellertid de svenska hushållens totala sparande – såväl det reala i egnahem och fastigheter som det finansiella i bank, aktier och obligationer – sjunkit på ett oroväckande sätt. Utfallet för 1987 är det lägsta som noterats i modern tid! Regeringen beräknar hushållens sparkvot – summan av hushållens reala och finansiella sparande i förhållande till den disponibla inkomsten – till *minus* 3,7 % 1988. Det innebär att hushållen fortsätter att låna och ta av sina sparmedel för att konsumera.

Enligt utskottet härrör en rad orsaker till det sjunkande sparandet från den politik som den socialdemokratiska regeringen för. Kanske viktigast bland dem är den tilltagande osäkerhet om sparandets framtida avkastning som politiken framkallat. Som exempel kan nämnas de många försämringar av aktiebeskattningen som genomförts. På samma sätt riskerar genomdrivandet av engångsskatten på pensionssparande och beslutet att kraftigt höja beskattningen av företagsanknutna vinstandelssystem att ytterligare försämra sparandet.

För det andra har många människor reagerat på den kraftiga höjningen av skattetrycket genom att öka upplåningen och dra ned sitt sparande för att hålla uppe konsumtionen.

Den försämring som inträffat under de allra senaste åren kan dessutom förklaras av att avregleringen på kreditmarknaden ökat tillgången på krediter för hushållen. Utskottet är för avregleringen men konstaterar också att den ökade tillgången på krediter i kombination med höga marginalskatter gjort lånefinansierad konsumtion mindre kostsam än den annars skulle ha varit.

Avvägningen privat – offentligt sparande

När investeringarna inom näringslivet ökar, kan företagen inte själva finansiera dessa fullt ut utan är beroende av kapitaltillförsel utifrån. Historiskt sett har detta kapitalbehov i huvudsak täckts genom ett sparandeöverskott hos hushållen. Nu föreligger inte något sådant, och då återstår antingen att bygga upp ett sparandeöverskott i den offentliga sektorn, att stimulera till ett ökat enskilt sparande eller kapitalimport från utlandet.

Utskottet konstaterar att den socialdemokratiska politikens uttalade syfte är att skapa bestående överskott i den offentliga sektorn. Denna väg leder mot ett successivt överförande av ägande från den privata till den offentliga sektorn, vilket skulle innebära en fortgående socialisering av ekonomin.

Införandet av löntagarfonderna, uttaget av skatten på pensionssparande

och inrättandet av den femte AP-fondstyrelsen är konkreta exempel på denna utveckling. En fortsättning på den inslagna vägen förutsätter ytterligare skärpt skattetryck med åtföljande negativa verkningar på viljan att arbeta och spara. Därigenom undergrävs den enskilda sektorns produktionsförmåga, och skattetrycket måste höjas ytterligare. Denna politik leder ekonomin in i en ond cirkel och minskar förutsättningarna för Sverige att återta sin ställning som ledande välfärdsland.

Utskottet förespråkar en annan väg och instämmer i den syn som presenteras i motionerna Fi613 (m), Fi607 (fp) och Fi603 (c), nämligen att det sparande som krävs för näringslivets utbyggnad i första hand skall ske – förutom i företagen – i hushållen.

Mål för enskilt sparande och ägandespridning

Utskottet anser att staten bör bedriva en aktiv politik för att stimulera enskilda människors sparande och ägande. Målet bör vara att hushållen skall kunna ha ett sparkapital motsvarande den genomsnittliga årslönen för en industriarbetare.

Det ligger ett stort värde i att den enskilde får en större ekonomisk trygghet och ett ökat oberoende av företag och myndigheter. Möjligheterna att kunna möta risker och ta chanser blir större. Den "topphuggande" förmögenhetspolitik som socialdemokraterna hittills bedrivit anser utskottet bör ersättas av en "uppbyggande" politik.

Tendensen under senare år har gått mot en allt större koncentration och institutionalisering av ägandet i näringslivet. Utskottet anser det angeläget att bryta denna trend. Förmögenhets- och sparandepolitiken bör aktivt användas för att uppnå en större ägandespridning.

Politik för ett ökat hushållssparande

I såväl ovan nämnda motioner som i motionerna Fi22 (m), Fi28 (fp) och Fi24 (c) beskrivs en långsiktig ekonomisk politik för att gynna sparandet.

Av största vikt för att stimulera till ökat hushållssparande är en ekonomisk politik, som gynnar en stabil och god tillväxt. En avgörande förutsättning för ett högre hushållssparande är också att skattetrycket på hushållen sänks genom att de skatter som indirekt eller direkt belastar sparande och arbete minskar. Dessutom måste medborgarna kunna lita på att de får behålla vad de sparat.

Den kraftiga beskattningen av hushållens inkomster drabbar särskilt hårt avkastningen av sparande. Vid en inflationstakt på 5 % måste en inkomsttagare med 50 % marginalskatt ha en avkastning på banksparande som uppgår till 10 % om det sparade beloppet inte skall urholkas. Skulle marginalskatten uppgå till 75 % blir avkastningskravet hela 20 %. Det är uppenbart att ett skattesystem med sådana verkningar motverkar ett ökat hushållssparande. Därför måste beskattningen av sparandets avkastning sänkas. I första hand skall den lägre beskattningen genomföras genom generellt sänkta skattesatser. Någon form av ytterligare sänkning av skatteuttaget på sparandets avkastning kan också övervägas. Den bör i så fall i

görligaste mån utformas symmetriskt. Ett oavvisligt krav måste emellertid i detta sammanhang vara att de många människor som investerat och sparar i egna hem skyddas.

När löntagarfonderna avvecklas och deras tillgångar utnyttjas som sparstimulans, på sätt som tidigare föreslagits av de borgerliga partierna i motion 1987/88:Fi213, räknar utskottet med en ökning av enskilda människors riskvilliga sparande och därigenom en kraftig ägandespridning. Dessutom kommer fondernas samlade tillgångar med största sannolikhet att överstiga det belopp som maximalt avsatts för sparpremier. De medel som härigenom inte tas i anspråk bör användas till forskning och andra sparstimulerande och tillväxtbefrämjande åtgärder.

Utvecklingen har visat att det inte nämnvärt går att öka hushållens sparande med hjälp av skattemässiga styråtgärder som t. ex. i allemanssparandet. Utan långsiktig bindning leder sådana arrangemang mest till att människor flyttar sparmedel från ett konto till ett annat. Inte heller utgör den typ av påkostade annonskampanjer som spardelegationen genomför någon effektiv sparpolitik. Enligt utskottets mening bör sparandet på allemanskonto främst uppmuntras då det sker i allemansfond, dvs i aktier. Utskottet anser också att spardelegationen bör avskaffas.

En generell ekonomisk politik som främjar varaktig tillväxt genom skattelättnader för hushållen, återinförande av fasta spelregler och avveckling av löntagarfonderna är således de viktigaste förutsättningarna för hushållssparandets återhämtning. Utskottet anser dock, i likhet med motionärerna, att vissa selektiva sparstimulanser också bör genomföras för att dels premiera långsiktigt bundet sparande, dels sprida ägandet av bostäder och aktier.

Särskilda sparstimulanser

Inom tre specifika områden bör särskilda åtgärder genomföras: långsiktigt bundet sparande samt sparande i bostäder och sparande i aktier.

Långsiktigt bundet sparande

Ett sätt att premiera långsiktigt bundet sparande är att införa ett startsparande för barn och ungdom, genom vilket föräldrar och andra närstående kan göra insättningar, upp till ett visst belopp, t ex i den storleksordningen som det totala barnbidraget under ett år, utan att gåvoskatt tas ut. Kontot spärras för uttag till exempelvis 18 års ålder. I gengäld bör räntan vara skattefri. Barnen skulle därigenom ges en trygg start i vuxenlivet.

Ett annat sätt att premiera det långsiktiga sparandet kan vara att utvidga möjligheterna till pensionssparande. Utöver vanligt försäkringssparande borde det bli möjligt att spara bundet i bank genom införande av personliga investeringskonton. Insättningen, för vilken får föreskrivas ett maximibelopp per år, bör vara avdragsgill och avkastningen skattefri mot att skattskyldighet inträder då pengarna kan tas ut efter 55 års ålder. Om det tekniskt går att lösa bör de innestående medlen också kunna användas för aktiesparande, vilket skulle öka det enskilda aktieägandets betydelse på

börsen och vända den hittillsvarande trenden mot ökad institutionalisering. Möjligheter till förtida uttag med uppskjuten skatteskyldighet kan även prövas för köp av t. ex. permanentbostad och start av eget företag.

Bostadssparande

Att bredda bostads- och aktieägandet är bästa sättet att åstadkomma en jämnare fördelning av förmögenhetstillgångarna i samhället och därmed förstärka marknadsekonomin. En egen bostad är ett angeläget sparmål för många. Ökat bostadsägande medför ekonomisk trygghet för den enskilde. Dessutom förbättras vården av bostaden, vilket medverkar till att begränsa driftskostnaderna. Detta är till fördel från både privatekonomisk och samhällsekonomisk synpunkt.

För att öka bostadsägandet är det viktigt att ge de boende möjlighet att ombilda hyreslägenheter till bostadsrättslägenheter. Många människor uppskattar den förening av enskilt ägande och gemensamt ansvarstagande i demokratiska former för fastigheten som bostadsrättsboende erbjuder.

I samma riktning verkar en vidgad rätt för hyresgäster hos kommunala bostadsföretag att friköpa sina lägenheter.

Målsparande till egen bostad utgör alltså den viktigaste formen av långsiktigt sparande, såväl samhällsekonomiskt som privatekonomiskt.

Aktiesparande

Den borgerliga planen för avveckling av löntagarfonderna innebär att en grund läggs för en omfattande spridning av ägande och aktiesparande till helt nya grupper. Därigenom kan en majoritet av den vuxna befolkningen bli aktiesparare.

Den av socialdemokraterna införda straffskatten för avsättningar till anställdas andel-i-vinst bör tas bort. Likaså bör den skattemässiga diskrimineringen av anställdas aktiesparande i det egna företaget avskaffas.

Den skattemässiga diskrimineringen av privatpersoners direkta aktiesparande måste också upphöra. Detta kan enklast ske genom att man tillåter skattefria omplaceringar inom en aktieportfölj.

Andra angelägna åtgärder inom aktieområdet är ett successivt slopande av dubbelbeskattningen på aktieutdelningar och borttagande av omsättningsskatten på aktier så fort det ekonomiska läget tillåter. Det går i längden inte att bibehålla omsättningsskatten om Sverige skall kunna närma sig den Europeiska gemenskapen.

Sist men inte minst är en försäljning av statliga tillgångar, dvs aktier i statsägda företag och mark för jord- och skogsbruk, angelägna åtgärder för att bredda ägandet och öka sparandet i den svenska ekonomin.

Samhällsekonomiska effekter av den föreslagna politiken

Utskottet vill påpeka att förändringar i hushållens konsumtions- och sparandemönster är av stor betydelse för utvecklingen av det totala sparandet, eftersom den privata konsumtionen svarar för cirka hälften av BNP. För-

skjutningar i konsumtions- resp. sparandeandelen av hushållens disponibla inkomster får alltså kraftigt genomslag på den samlade efterfrågan i ekonomin. En vändning av den hittillsvarande trendmässiga nedgången av sparkvotens utveckling är därför enligt utskottet av stor betydelse vid uppläggningen av såväl den kortsiktiga som den mer långsiktiga ekonomiska politiken.

En ökning av hushållssparandet skulle ha en återhållande effekt på den inhemska efterfrågan i ekonomin. Därmed kan den nödvändiga utbyggnaden av näringslivet finansieras utan att underskott i bytesbalansen uppstår. En dämpad inhemsk efterfrågan verkar också återhållande på pris- och lönebildningen samtidigt som den reala överflyttningen av produktionsfaktorer till den konkurrensutsatta delen av näringslivet underlättas. En sparvänlig politik bidrar således till en balanserad, varaktig och högre ekonomisk tillväxt i den svenska ekonomin.

De förslag till sparstimulanser som redovisats leder till ett temporärt bortfall av skatteintäkter, som dock inte exakt kan uppskattas. Av detta följer emellertid inte att den av utskottet förordade sparpolitiken skulle ha en expansiv effekt på ekonomin. Tvärtom har en uppgång i hushållssparandet en dämpande effekt på den inhemska efterfrågan.

Förslagen kan väntas leda till en överflyttning av en del av det offentliga överskottssparandet till den privata sektorn samtidigt som ett ännu större privat sparande genereras. Möjligheten till s. k. skattearbitrage har minimerats genom att huvuddelen av sparstimulanserna, i motsats till t. ex. allemanssparandet där ju medlen kan lyftas när som helst mot en blygsam avgift, förutsätter ett långsiktigt bundet sparande. När det gäller t. ex. pensionssparandet är det fråga om en uppskjuten beskattning snarare än ett faktiskt skattebortfall, eftersom utfallande belopp är skattepliktiga.

2. Allemanssparandet (mom. 1)

Lars Tobisson, Rune Rydén och Hugo Hegeland (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet får" och på s. 12 slutar med "yrkande 7" bort ha följande lydelse:

Som påpekas i motion Fi22 (m) visar erfarenheten att extra insättningar i allemanssparandet inte medför något nämnvärt nysparande. Över huvud taget utgörs insättningarna på allemanssparkonto mest av överföringar från andra konton.

Dessutom får ett skattegynnat sparande i statsskulden egendomliga och störande konsekvenser när som i dagsläget det offentliga sparandet visar ett stort överskott och de icke-finansiella företagen har ett negativt sparande till följd av ökade investeringar. Sett ur riksgäldskontorets synvinkel är allemanssparandet dessutom en dyr upplåningsform som kontoret har dålig kontroll över på grund av dess mycket kortfristiga karaktär. Riksgäldskontoret kan genom att ge ut statsskuldväxlar och riksobligationer på marknadsmässiga villkor klara statens lånebehov till en betydligt lägre kostnad. Dessutom skulle riksbankens möjligheter att bedriva en effektiv kreditpolitik underlättas om dessa instrument kom till större användning

vid statsupplåningen. Det finns därför, som utskottet ser det, inte anledning att ytterligare stimulera det sparande som förekommer på allemanssparkonton.

Det skattemässigt gynnade sparandet bör i stället styras till näringslivet för att underlätta dess försörjning med riskvilligt kapital och främja ett spritt aktieägande. Utskottet tillstyrker således förslagen i motion Fi22 (m) yrkande 7 om att den extra insättningsmöjligheten liksom höjningen av taket för de sammanlagda nettoinsättningarna skall begränsas till allemansfonderna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *allemanssparandet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Fi22 yrkande 7 samt med anledning av proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 1) och motion 1987/88:Fi28 yrkande 7 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande med den ändringen att 4 § erhåller följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag	*Reservanternas förslag*
4 §	
Varje sparare får sätta in högst 800 kronor i månaden i allemanssparandet.	
Under tiden den 1 december 1988–den 28 februari 1989 får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor i *allemanssparandet*.	Under tiden den 1 december 1988–den 28 februari 1989 får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor i *allemansfond*.
Spararens insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga 75 000 kronor.	Spararens insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga 75 000 kronor. *Av detta belopp får insättning på allemanskonto uppgå till högst 60 000 kronor.*

3. Allemanssparandet (mom. 1)

Anne Wibble och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet får" och på s. 12 slutar med "yrkande 7" bort ha följande lydelse:

Som framgår av motion Fi28 (fp) får allemanssparandet egendomliga och störande konsekvenser när som i dagsläget det offentliga sparandet visar ett stort överskott och de icke-finansiella företagen har ett negativt sparande till följd av ökade investeringar. Sett ur riksgäldskontorets synvinkel är allemanssparandet dessutom en dyr upplåningsform som kontoret har dålig kontroll över på grund av dess mycket kortfristiga karaktär. Riksgäldskontoret kan genom att ge ut statsskuldväxlar och riksobligationer på marknadsmässiga villkor klara statens lånebehov till en betydligt lägre

kostnad. Dessutom skulle riksbankens möjligheter att bedriva en effektiv kreditpolitik underlättas om dessa instrument kom till större användning vid statsupplåningen. Det finns därför, som utskottet ser det, inte anledning att ytterligare stimulera det sparande som förekommer på allemanssparkonton.

Det skattemässigt gynnade sparandet bör i stället styras över till näringslivet för att främja ett spritt aktieägande och underlätta näringslivets försörjning med riskvilligt kapital. Utskottet tillstyrker således förslaget i motion Fi28 (fp) yrkande 7 om att de extra insättningsmöjligheterna skall begränsas till allemansfonderna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *allemanssparandet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Fi28 yrkande 7 samt med anledning av proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 1) och motion 1987/88:Fi22 yrkande 7 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande med den ändringen att 4 § erhåller följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag	*Reservanternas förslag*
4 §	
Varje sparare får sätta in högst 800 kronor i månaden i allemanssparandet.	
Under tiden den 1 december 1988–den 28 februari 1989 får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor i *allemanssparandet.*	Under tiden den 1 december 1988–den 28 februari 1989 får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor i *allemansfond.*
Spararens insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga 75 000 kronor.	

4. Ungdomars bosparande m. m. (mom. 2 a–c)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Hugo Hegeland (m) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Finansutskottet instämmer" och på s. 15 slutar med "Sparfrämjande åtgärder" bort ha följande lydelse:

Finansutskottet får för egen del anföra följande. Regeringen har på ett vällovligt sätt utformat ett förslag till ett statligt premierat bosparande som bygger på bankernas spara-låna-system. Såsom påpekas i flera motioner är emellertid förslaget krångligt till sin konstruktion. Det torde inte heller bidra till något nysparande av betydelse. Däremot skulle det föranleda ökade kostnader för såväl riksgäldskontoret som de medverkande bankerna.

För att kontrollera att systemet inte missbrukas skall ett nytt centralt personnummerbaserat dataregister inrättas. Utskottet motsätter sig att myndigheternas kontrollapparat över medborgarna på detta sätt förstärks genom ännu ett dataregister. Såsom påpekas i motion Fi28 (fp) kommer man genom det nya registret att kunnna kontrollera individens sparbeteende in i minsta detalj, vilket ter sig mycket stötande från integritetssynpunkt. I avvaktan på DOK:s slutbetänkande bör nya personnummerbaserade dataregister inte tillåtas.

Såsom utskottet ser det är den föreslagna sparformen alltför svår att överblicka, vilket sammanhänger med de begränsningar som byggts in i systemet. Dessa ter sig i flera avseenden som svårmotiverade.

För det första bör enligt utskottets mening ett bosparande av detta slag inte vara förbundet med någon åldersbegränsning, vare sig uppåt eller nedåt. För det andra bör inte de månatliga sparbeloppen begränsas. I stället kan ett tak fastställas för den statliga premien. För det tredje ter det sig orimligt att personer som redan sparar på andra bankkonton inte får knyta detta sparande till den nya sparformen. För det fjärde måste det vara fel att diskriminera det riskvilliga sparandet eftersom ett omfattande bosparande i denna form redan förekommer, bl. a. på tillskyndan av Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralorganisation. För det femte måste enligt utskottets mening utbetalningen av sparpremien vara förbunden med ett förvärv av en bostad.

Utskottet kan inte finna annat än att regeringens diskriminering av det långsiktiga bosparandet i aktier som Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralorganisation (SBC) erbjuder ter sig svårmotiverad men är trots det inget nytt. Dels kan SBC:s sparande inte anslutas till regeringens senaste förslag om speciella bankkonton där bonusränta skall kunna erhållas. Dels är en liknande diskriminering inbyggd i det bosparande som är knutet till allemanssparandet. Utskottet tvingas konstatera att denna särbehandling inte är någon tillfällighet utan en del av ett numera väletablerat mönster. I en rad lagar t. ex. avseende krav på förvärvstillstånd ges HSB och Riksbyggen förmåner som inte tillkommer SBC. Vad utskottet här anfört bör ges regeringen till känna.

Utskottet kan inte finna annat än att regeringens förslag är behäftat med sådana brister att det måste avvisas i sin helhet. I motioner från moderata samlingspartiet och folkpartiet har redovisats en sparmodell, som tillgodoser de krav som utskottet ställt upp. Regeringen bör därför återkomma med ett nytt förslag med den inriktning som förslagen i dessa motioner har. Vad utskottet här anfört innebär att utskottet biträder förslagen i motionerna Fi22 yrkande 8, Fi28 yrkande 8, Fi605, Fi606, Fi607, Fi613 yrkande 7, Fi617 och Fi707.

dels att utskottets hemställan under 2 a–c bort ha följande lydelse:

2. beträffande *ungdomars bosparande m. m.*

a) att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fi24 yrkande 9, 1987/88:Fi30 yrkande 21, 1987/88:Fi614, 1987/88:Fi615 samt de i proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 1) framlagda förslagen till

dels lag om ungdomsbosparande,

dels lag om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande,

dels lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),

samt med anledning av motionerna 1987/88:Fi22 yrkande 8, 1987/88:Fi28 yrkande 8, 1987/88:Fi29, 1987/88:Fi605, 1987/88:Fi606, 1987/88:Fi607 yrkande 8, 1987/88:Fi613 yrkande 7, 1987/88:Fi617 och 1987/88:Fi707 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om diskrimineringen av SBC och hos regeringen begär nytt förslag till ungdomsbosparande i enlighet med vad utskottet anfört,

b) att riksdagen avslår i proposition 1987/88: 150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 2) framlagt förslag om bemyndigande till riksgäldskontoret att med banker och sparkassor träffa avtal om utbetalning av bonusränta i ungdomsbosparandet,

c) att riksdagen avslår förslaget i proposition 1987/88: 150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 3) att anvisa ytterligare medel till Sparfrämjande åtgärder.

5. Ungdomars bosparande m. m. (mom. 2 a–c)

Gunnar Björk och Anna Wohlin-Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Bostadsutskottet har" och på s. 15 slutar med "framgå av lagtexten" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det viktigt att stimulera ett långsiktigt och målinriktat sparande. En egen bostad är för många ett angeläget sparmål. Centern har under en följd av år förespråkat ett sparande uppbyggt kring privata investeringskonton. Det är en sparform som innebär att insättningarna på ett sådant konto är avdragsgilla och avkastningen skattefri. Uttag utan beskattning får ske före 55 års ålder för investeringar i egen privatbostad eller som eget kapital vid start av företag.

Privata investeringskonton har en sådan uppbyggnad att de enligt utskottets mening kan bidra till en kraftig ökning av hushållssparandet. De är också direkt anpassade för ett sparande till egen permanentbostad. Utskottet förordar därför att ett bosparsystem utformas enligt dessa principer.

Såsom framhålls i motionerna Fi24 (c) och Fi614 (c) kan ungdomars bosparande också kanaliseras via privata investeringskonton. Det kan därvid vara lämpligt att kombinera ett bosparande i denna form med en lånerätt för ungdomar under 28 år.

Vad utskottet anfört om ett bosparsystem baserat på privata investeringskonton bör riksdagen ge till känna för regeringen.

Det förslag till ungdomsbosparande som regeringen lagt fram i kompletteringspropositionen kan enligt utskottets mening ses som ett första steg mot ett sådant system med personliga investeringskonton. I avvaktan på att ett färdigt förslag presenterats kan utskottet godta huvuddragen i regeringsförslaget. Utskottet kan dock inte dela föredragandens uppfattning att den nya bosparformen skall vara öppen endast för sparande i bank eller

sparkassa. Något skäl att i detta sammanhang utestänga sparande i aktiefond föreligger inte, speciellt inte som detta skulle förhindra anslutning av en existerande bosparform organiserad av Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralorganisation. Enligt utskottets mening bör man således till det föreslagna ungdomsbosparandet kunna ansluta också sparande i aktiefonder.

Med denna ändring biträder utskottet det i propositionen framlagda förslaget till lag om ungdomsbosparande och därmed sammanhängande lagförslag. Utskottet anser emellertid att lagtexten bör förtydligas på en punkt. Av de specialmotiveringar som lämnas i propositionen i anslutning till 11 § andra stycket framgår att den statliga bonusräntan beräknas på den insatta nettobehållning som stått inne på kontot den sista varje månad. För att undvika missförstånd bör denna av administrativa skäl tillkomna ordning också framgå av lagtexten.

dels att utskottets hemställan under 2 a–c bort ha följande lydelse:

2. beträffande *ungdomars bosparande m. m.*

a) att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Fi22 yrkande 8, 1987/88:Fi28 yrkande 8, 1987/88:Fi30 yrkande 21, 1987/88:Fi605, 1987/88:Fi606, 1987/88:Fi607 yrkande 8, 1987/88:Fi613 yrkande 7, 1987/88:Fi617 och 1987/88:Fi707 samt med bifall till motionerna 1987/88:Fi24 yrkande 9 och 1987/88:Fi614 och med anledning av motionerna 1987/88:Fi29 och 1987/88:Fi615 samt proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 1) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om bosparande byggt på privata investeringskonton och antar de i propositionen framlagda förslagen till

dels lag om ungdomsbosparande med den ändringen att 1, 3, 10, 11 och 15 §§ erhåller följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag	*Reservanternas förslag*
1 §	
Denna lag innehåller bestämmelser om ungdomsbosparande.	
I lagen avses med	
1. *ungdomsbosparande* den särskilda sparform som är förenad med skattelättnader enligt 3 § lagen (1988:000) om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande,	
2. *bank* en svensk bank eller sparkassa, och	
3. *bosparkonto* ett *sparkonto* i bank eller *sparkassa*, avsett för sparande som är knutet till en turordning för bostadsförvärv.	3. *bosparkonto* ett *konto* i bank eller *svensk aktiefond*, avsett för sparande som är knutet till en turordning för bostadsförvärv.
3 §	
Sparmedlen skall sättas in i bank, på *räntebärande* konto anslutet till ungdomsbosparandet. Till sparandet får anslutas *bosparkonton och*	Sparmedlen skall sättas in i bank på konto anslutet till ungdomsbosparandet. Till sparandet får anslutas *dels räntebärande* sparkonton

andra sparkonton av sådant slag som banken erbjuder kunder i allmänhet, *dock ej allemanssparkonton och vinstsparkonton*. En sparare får inte samtidigt spara på mer än två konton.

av sådant slag som banken erbjuder kunder i allmänhet, *dels konton för sparande i svensk aktiefond. Allemanssparkonton och vinstsparkonton får inte anslutas till ungdomsbosparandet*. En sparare får inte samtidigt spara på mer än två konton *i ungdomsbosparandet*.

Inga andra konton än bosparkonton får vid anslutning till ungdomsbosparandet visa något tillgodohavande för spararen.

Konton av viss typ får anslutas till ungdomsbosparandet efter anmälan från banken till riksgäldskontoret.

10 §

På de medel som står inne på ett *konto* anslutet till ungdomsbosparandet skall banken betala årlig ränta efter en viss lägsta procentsats. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilken lägsta räntesats som vid varje tidpunkt skall gälla.

På de medel som står inne på ett *sparkonto i bank*, anslutet till ungdomsbosparandet, skall banken betala årlig ränta efter en viss lägsta procentsats. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilken lägsta räntesats som vid varje tidpunkt skall gälla.

11 §

Om ett konto är anslutet till ungdomsbosparandet sedan minst tre år och *de behållna insättningarna* enligt 6 § *på kontot* uppgår till minst 5 000 kronor har spararen rätt att få en särskild bonusränta.

Om ett konto är anslutet till ungdomsbosparandet sedan minst tre år och *summan av de insättningar som gjorts på kontot* enligt 6 §, *i förekommande fall minskade med uttag*, uppgår till minst 5 000 kronor, har spararen rätt att få en särskild bonusränta.

Bonusräntan motsvarar tre procent årlig ränta på *behållningen* den sista i varje månad av de insättningar som gjorts på kontot enligt 6 §.

Bonusräntan motsvarar tre procent årlig ränta på *saldot* den sista i varje månad av de insättningar som gjorts på kontot enligt 6 §. *Spararen tillgodoräknas bonusränta på sparmedel från och med månaden efter det att medlen satts in på kontot*.

Vid tillämpning av första stycket skall konton mellan vilka överföring skett enligt 8 § anses som ett enda konto.

15 §

En sparare som har rätt till bonusränta enligt 11 § har också rätt att få lån för förvärv av bostad och för bosättning i övrigt. Lånet lämnas eller förmedlas av den *kontoförande banken* efter sedvanlig kre-

En sparare som har rätt till bonusränta enligt 11 § har också rätt att få lån för förvärv av bostad och för bosättning i övrigt. Lånet lämnas eller förmedlas, efter sedvanlig kreditprövning, *av den bank som*

Regeringens förslag	*Reservanternas förslag*
ditprövning. Lånerätten avser ett belopp motsvarande tre gånger *behållningen* av de insättningar som gjorts på kontot enligt 6 §.	*för sparkontot eller som är förvaringsbank för aktiefonden.* Lånerätten avser ett belopp motsvarande tre gånger *summan* av de insättningar som gjorts på kontot enligt 6 §, *i förekommande fall minskade med uttag.*

Sker sparandet på ett bosparkonto och har banken åtagit sig att lämna spararen lån endast för förvärv av en nyproducerad bostadsrättslägenhet, är banken inte skyldig att svara för lån som sägs i första stycket annat än för bostadsrättsförvärv enligt åtagandet.

dels lag om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande,

dels lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),

b) att riksdagen med bifall till proposition 1987/88: 150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 2) bemyndigar riksgäldskontoret att med banker och sparkassor träffa avtal om utbetalning av bonusränta i ungdomsbosparandet i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i propositionen.

c) att riksdagen med bifall till proposition 1987/88: 150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 3) till *Sparfrämjande åtgärder* för budgetåret 1988/89 under sjunde huvudtiteln – utöver vad riksdagen tidigare anvisat (FiU 1987/88: 16, rskr. 250) – anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.,

6. Ungdomars bosparande m. m. (mom. 2 a–c)

Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Finansutskottet instämmer" och slutar med "goda sparvanor" bort utgå,

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Denna koppling" och på s. 15 slutar med "Sparfrämjande åtgärder" bort ha följande lydelse:

I likhet med vänsterpartiet kommunisterna finner utskottet det inte särskilt meningsfullt att införa en ny bosparform för ungdomar i åldern 16–25 år utöver det bosparande som redan har knutits till allemanssparandet. Många ungdomar i den åldern har vanligtvis mycket begränsade ekonomiska möjligheter på grund av att de saknar egna inkomster.

Enligt utskottets mening bör man i stället främst satsa på andra typer av åtgärder för att underlätta ungdomars bosättning. Det är därvid viktigt att ta fasta på sådana lösningar som ungdomarna själva förordat i olika sammanhang. I enlighet härmed bör bl. a. fler billiga hyresbostäder byggas och fler smålägenheter frigöras. Vidare bör staten på generösa villkor lämna lån för bosättning.

Vad utskottet här anfört innebär att utskottet biträder motion Fi30 (vpk) yrkande 21.

Utskottet avvisar därmed också propositionens förslag om bemyndigande till riksgäldskontoret och om anvisning av ytterligare medel på anslaget Sparfrämjande åtgärder.

dels att utskottets hemställan under 2 a–c bort ha följande lydelse:

2. beträffande *ungdomars bosparande m. m.*

a) att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Fi30 yrkande 21 och 1987/88:Fi28 yrkande 8 avslår motionerna 1987/88:Fi22 yrkande 8, 1987/88:Fi24 yrkande 9, 1987/88:Fi29, 1987/88:Fi605, 1987/88:Fi606, 1987/88:Fi607 yrkande 8, 1987/88:Fi613 yrkande 7, 1987/88:Fi614, 1987/88:Fi615, 1987/88:Fi617 och 1987/88:Fi707 liksom de i proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 1) framlagda förslagen till

dels lag om ungdomsbosparande,

dels lag om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande,

dels lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

samt som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

b) att riksdagen avslår i proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 2) framlagt förslag om bemyndigande till riksgäldskontoret att med banker och sparkassor träffa avtal om utbetalning av bonusränta i ungdomsbosparandet,

c) att riksdagen avslår förslaget i proposition 1987/88:150 bilaga 3 punkt 1 (mom. 3) att anvisa ytterligare medel till Sparfrämjande åtgärder,

7. Ökad ägandespridning m. m. (mom. 3)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Gunnar Björk (c), Hugo Hegeland (m), Margitta Edgren (fp) och Anna Wohlin-Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet har" och på s. 16 slutar med "Fi613 (m) yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet har inledningsvis beskrivit sina riktlinjer för sparandepolitiken och därvid förordat åtgärder för att kraftigt förbättra sparandet och sprida ägandet i vårt land.

Den inriktning av politiken som utskottet förordar innebär väsentligt förbättrade villkor för sparandet. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Fi607 (fp) yrkandena 1–4 och 7, Fi608 (fp) och Fi613 (m) yrkande 1 om åtgärder för att stimulera hushållssparandet och ökad ägandespridning bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *ökad ägandespridning m. m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Fi607 yrkandena 1, 2, 3, 4 och 7, 1987/88:Fi608 och 1987/88:Fi613 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om åtgärder för att stimulera hushållssparandet och ökad ägandespridning,

8. Mål för hushållssparandet (mom. 4)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Gunnar Björk (c), Hugo Hegeland (m), Margitta Edgren (fp) och Anna Wohlin-Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet har inledningsvis beskrivit sina riktlinjer för sparandepolitiken och de mål som bör sättas upp för sparandepolitiken.

Utskottet anser att riksdagen bör uttala att man bör ställa upp ett sparmål i enlighet med vad som anförs i motionerna Fi603 (c) yrkande 2 och Fi613 (m) yrkande 2.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *mål för hushållssparandet*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Fi603 yrkande 2 och 1987/88:Fi613 yrkande 2 godkänner vad utskottet anfört om målet för sparpolitiken,

9. Personliga investeringskonton m. m. (mom. 5)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Gunnar Björk (c), Hugo Hegeland (m), Margitta Edgren (fp) och Anna Wohlin-Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "Fi618 (c) yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet har inledningsvis beskrivit sina riktlinjer för sparandepolitiken. I avsnittet Särskilda sparstimulanser redovisas utskottets förslag för att förbättra det långsiktigt bundna sparandet.

Enligt utskottets mening bör regeringen snarast utreda de närmare detaljerna av ett sparsystem uppbyggt kring dessa principer och återkomma till riksdagen redan under hösten 1988 med ett förslag.

Riksdagen bör ge regeringen till känna vad utskottet här har anfört om pensionssparande på personliga investeringskonton.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *personliga investeringskonton m. m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Fi24 yrkande 7, 1987/88:Fi224 yrkande 7, 1987/88:Fi230 yrkande 2, 1987/88:Fi603 yrkande 1, 1987/88:Fi607 yrkande 10, 1987/88:Fi609, 1987/88:Fi610,

1987/88:Fi613 yrkande 5 samt 1987/88:Fi618 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om pensionssparande i personliga investeringskonton,

10. Startsparande (mom. 6)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Gunnar Björk (c), Hugo Hegeland (m), Margitta Edgren (fp) och Anna Wohlin-Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Moderata samlingspartiet" och slutar med "Fi613 (m) yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet har inledningsvis beskrivit sina riktlinjer för sparandepolitiken. I avsnittet Särskilda sparstimulanser redovisas utskottets förslag för att förbättra det långsiktigt bundna sparandet, bl. a. genom möjligheter för föräldrar att spara långsiktigt för sina barn.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *startsparande*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Fi28 yrkandena 9 och 10 samt 1987/88:Fi613 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. Ideellt sparande (mom. 7)

Anne Wibble och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar med "Fr. o. m" och slutar med "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

Fr. o. m. i år är det möjligt att spara ideellt i allemansfond. Avkastningen är skattebefriad, vilket kan ses som en bekräftelse på att principen om avdragsrätt för ideella gåvor nu har accepterats.

Kopplingen av det ideella sparandet till allemanssparandet innebär att det sammanlagda sparbeloppet i denna och andra allemanssparformer får uppgå till högst 800 kr. per månad. I *motion Fi607* av Anne Wibble m. fl. (fp) föreslås att systemet byggs ut ytterligare. Enligt motionärerna bör det vara möjligt att spara högst 800 kr. per månad i såväl det vanliga allemanssparandet som i en ideell allemansfond. Utskottet biträder detta förslag eftersom det verksamt kan bidra till att dels främja anslutningen till det ideella sparandet, dels öka det totala sparandet. I och med att det är fråga om ett skattebefriat sparande bör det dock inte finnas möjlighet att föra över behållningen från en ideell allemansfond till en vanlig allemansfond eller vice versa.

Den rätt som fonderna för närvarande har till utdelning till de ideella organisationerna ter sig enligt utskottet alltför snävt tilltagen. Därför bör, i enlighet med motionärernas förslag, fondernas utdelningsrätt till de ideella organisationerna höjas från nuvarande 2-procentsnivå till ett procenttal motsvarande halva diskontot, dvs. för närvarande 4,25 %.

Vad utskottet här anfört innebär att utskottet biträder motion Fi607 (fp) yrkande 9.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *ideellt sparande*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Fi607 yrkande 9 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande

Härigenom föreskrivs att 3, 4, 7 och 18 §§ lagen (1983:890) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
3 § Sparmedel skall sättas in i en svensk bank som enligt överenskommelse med riksgäldskontoret förmedlar allemanssparande. En sparare får inte spara på mer än ett allemanssparkonto och i fler än två allemansfonder.	3 § Sparmedel skall sättas in i en svensk bank som enligt överenskommelse med riksgäldskontoret förmedlar allemanssparande. En sparare får inte spara på mer än ett allemanssparkonto och i fler än två allemansfonder. *Sparande får ske i ytterligare en allemansfond, om från fonden skall ske utdelning enligt 18 § sista stycket.*
Vad som föreskrivs – – – om sparkassa.	
För visst sparande – – – enligt 24 och 25 §§.	
4 § Varje sparare får sätta in högst *800* kronor i månaden i allemanssparandet.	4 § Varje sparare får sätta in högst *1 600* kronor i månaden i allemanssparandet. *Av månadsinsättningarna får högst 800 kronor sättas in i sådana allemansfonder som avses i 18 § sista stycket och högst 800 kronor i allemanssparandet i övrigt.*
Sparares insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga *60 000 kronor.*	Sparares insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får inte överstiga *1. sammanlagt 60 000 kronor i sådana allemansfonder som avses i 18 § sista stycket och* *2. sammanlagt 60 000 kronor i allemanssparandet i övrigt.*
7 § En sparare får överföra hela behållningen på sitt allemanssparkonto till ett sådant konto i annan bank. Med iakttagande av 3 § första stycket får han även överföra, helt eller delvis, behållningen i en allemansfond till annan sådan fond.	7 § En sparare får överföra hela behållningen på sitt allemanssparkonto till ett sådant konto i annan bank. Med iakttagande av 3 § första stycket får han även överföra, helt eller delvis, behållningen i en allemansfond till annan sådan fond. *Överföring får dock inte ske till eller från en sådan allemansfond som avses i 18 § sista stycket.*

18 § Fondbestämmelserna för – – – i aktiefondslagen (1974:931). Fondbestämmelserna skall – – – om fondandelsägarstämma.

Fondbestämmelserna får ange att belopp, som motsvarar högst hälften av det av riksbanken fastställda diskontot multiplicerat med fondens värde vid utgången av det närmast föregående kalenderåret, skall utdelas årligen till viss stiftelse eller visst trossamfund eller annan sammanslutning, dock endast om mottagaren är en svensk juridisk person och inte har till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas eller andra enskildas ekonomiska intresse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

12. Sparavdrag (mom. 8)

Gunnar Björk och Anna Wohlin-Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med "I likhet med" och på s. 20 slutar med "och Fi611 (c)" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet att det är angeläget att på olika sätt stimulera till ett ökat sparande. Som framhålls i motion Fi24 (c) kan det vara lämpligt att samtidigt som man inför ett system med privata investeringskonton också höja sparavdraget. De som väljer att utnyttja privata investeringskonton bör dock inte samtidigt få tillgodoräkna sig sparavdraget.

Hur mycket sparavdraget skall höjas kan i och för sig diskuteras, liksom formerna för uppräkningen. Den i motion Fi616 föreslagna lösningen med ett avdragsbelopp kopplat till sparkapitalets storlek synes dock mindre lämplig. I en första etapp kan det emellertid vara lämpligt att höja sparavdraget så mycket att avdragets reella värde återställs.

Vad utskottet här anfört med anledning av motion Fi24 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *sparavdrag*

att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Fi616 samt med anledning av motionerna 1987/88:Fi611 och 1987/88:Fi612 och med bifall till motion 1987/88:Fi24 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om en höjning av sparavdraget,

Lars Tobisson, Rune Rydén och Hugo Hegeland (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "De frågor" och slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Såsom moderata samlingspartiet framhåller i motion Fi613 är det angeläget att de skatteförmåner som är förknippade med sparande i pensionsförsäkring inte begränsas. Utskottet delar också uppfattningen att om inte de försämringar som nyligen genomförts för sparande i kapitalförsäkring återtas, kommer denna genom sin långsiktighet samhällsnyttiga sparform att så småningom tyna bort. Den stela marknaden för livförsäkringar i Sverige sammanhänger med att livbolagens verksamhet är hårt reglerad. Intresset för denna sparform skulle kunna öka om de hinder som motionärerna pekar på undanröjs. Trots ett omfattande utredningsarbete har försäkringsverksamhetskommittén inte prövat förslag med denna inriktning. Enligt utskottets mening bör regeringen därför, i samband med ställningstagandet till kommitténs övriga förslag, se till att undanröja hinder av det slag motionärerna pekat ut.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *försäkringssparande*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Fi613 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om att undanröja hinder för försäkringssparande,

14. Bosättningslån (mom. 11)

Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar med "Utskottet vill" och på s. 22 slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

Ungdomar som har möjlighet att spara i allemanssparandet kan erhålla lån för bosättning eller för anskaffning av bostad (bosparlån). Det är enligt utskottet en bra form som kan underlätta för ungdomar att klara sin bosättning. Trots detta finns det grupper som, på grund av olika omständigheter, inte har möjlighet att spara. Därför bör enligt utskottet frågan om att återinföra bosättningslånen prövas på nytt. Bosättningskostnaden är i dag ofta så hög att det är nödvändigt att kunna fördela den över flera år. Såsom anges i motion Fi30 (vpk) bör de nya bosättningslånen ha gynnsamma amorteringstider och låg ränta.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *bosättningslån*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Fi30 yrkande 22, 1987/88:Fi601 och 1987/88:Fi602 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Hugo Hegeland (m) och Margitta Edgren (fp) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar med "Utskottet vill" och på s. 22 slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

På förslag av den dåvarande regeringen beslöt riksdagen år 1981 att den statliga bosättningslångivningen skulle upphöra vid årsskiftet 1981-1982 (SoU 1981/82:19, rskr. 72). Förslaget ingick i ett större samlat paket av ekonomisk-politiska åtgärder och utgjorde ett led i strävandena att begränsa budgetunderskottet. Socialutskottet tillstyrkte förslaget med hänvisning till att den sociala sektorn inte kan undantas då man skall överväga besparingsåtgärder på statsbudgeten. Riksdagen följde utskottet.

I en avvikande mening som företrädare för moderata samlingspartiet och folkpartiet fogat till bostadsutskottets yttrande avstyrks bifall till motionerna med hänvisning till de goda lånemöjligheterna på den öppna kreditmarknaden för t. ex. bosättningsändamål och den nya form för bosparande som eftersträvas.

Inte heller enligt finansutskottets mening har det framkommit något som motiverar ett återinförande av bosättningslånen. Även avregleringen på kreditmarknaden och avskaffandet av utlåningsregleringen har medfört att det numera är lätt att erhålla lån för bostads- och bosättningsändamål. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna Fi30 (vpk), Fi601 (s) och Fi602 (s).

Särskilda yttranden

1. Allemanssparandet (mom. 1)

Gunnar Björk och Anna Wohlin-Andersson (båda c) anför:

Vi motsätter oss inte förslaget om en extra insättningar på 5000 kr. i allemanssparandet vid kommande årsskifte, inte heller att taket för en sparares totala nettoinsättningar i allemanssparandet höjs till 75000 kr. Men man måste vara medveten om att allemanssparandet har sina begränsningar. Så t. ex. främjar extrainsättningar av detta slag knappast något nysparande utan medför i första hand att sparmedel flyttas från ett konto till ett annat. Allemanssparandet är också en avista sparform, som ger insättaren rätt att omedelbart ta ut sina insatta medel mot en mindre uttagsavgift.

Med hänsyn härtill är det angeläget att man i fortsättningen inriktar sparstimulanserna mot ett mer långsiktigt och målinriktat sparande. Det är främst genom sådana åtgärder som ett reellt nettosparande kan komma till stånd. Det bästa sättet att främja ett långsiktigt sparande är enligt vår mening att införa privata investeringskonton enligt den modell centern länge förespråkat.

Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) anför:

Undan för undan skapas förmåner för dem som har möjlighet att spara regelbundet. Detta innebär att spararnas ekonomi på sikt ytterligare förbättras, samtidigt som sämre bemedlade tvingas ut i fördyrande lånekonsumtion.

Det är bra att regeringen nu börjar uppmärksamma de sociala avigsidor som kan uppkomma för enskilda när hushållen i allt större utsträckning tvingas lånefinansiera sin konsumtion.

För att kunna öka hushållssparandet fordras därför – som ett led i en omfördelningspolitik – åtgärder som gör att fler hushåll får möjlighet att spara en del av inkomsten. Den förda ekonomiska politiken har dock inriktats mot att hålla tillbaka lönerna för de vanliga inkomsttagarna, vilket försämrar deras sparmöjligheter. Detta motverkar i längden det breda, allmänna hushållssparandet som är önskvärt, inte minst för att skapa viss trygghet i den enskildes ekonomi.

Spardelegationen håller för närvarande på att utreda hushållssparandet. Jag förutsätter att utredningens förslag inte inriktas mot åtgärder som innebär ytterligare premiering av dem som har sparförmåga eller som befäster och ökar de skillnader i levnadsförhållanden som redan i dag föreligger. Utredningen bör i stället inrikta sig på att finna åtgärder som kan leda till att sparande premieras även för låginkomsttagare med små ekonomiska resurser.

Vad gäller sparandets roll i näringslivets kapitalförsörjning är det min uppfattning att företagen, trots föreslagna indragningar av överlikviditet, har medel för investeringar. En begränsning av utlandsinvesteringarna och åtgärder mot spekulativa inslag i ekonomin skulle främja näringslivets investeringar inom landet. Vänsterpartiet kommunisterna har föreslagit att 10 miljarder kronor av företagens likviditet skall dras in till statskassan i form av en engångsskatt. Därutöver anser vi att en extra vinstskatt skall tas ut från vinsterna i näringslivet.

Propositionens lagförslag

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1983: 890) om allemanssparande

Härigenom föreskrivs att 1 och 4 §§ lagen (1983: 890) om allemanssparande[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
I denna lag behandlas den särskilda sparform (allemanssparande) som är förenad med skattelättnader enligt lagen *(1983: 891)* om skattelättnader för allemanssparande.	I denna lag behandlas den särskilda sparform (allemanssparande) som är förenad med skattelättnader enligt *2 §* lagen *(1988: 000)* om skattelättnader för allemanssparande *och ungdomsbosparande*.
4 §[2]	
Varje sparare får sätta in högst 800 kronor i månaden i allemanssparandet.	
Under *första kvartalet år 1988* får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor i allemanssparandet.	Under *tiden den 1 december 1988 – den 28 februari 1989* får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor i allemanssparandet.
Spararens insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga *60 000* kronor.	Spararens insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga *75 000* kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1988.

[1] Lagen omtryckt 1986: 522.
[2] Senaste lydelse 1987: 855.

Propositionens förslag

2 Förslag till

Lag om ungdomsbosparande

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om ungdomsbosparande.

I lagen avses med

1. *ungdomsbosparande* den särskilda sparform som är förenad med skattelättnader enligt 3 § lagen (1988: 000) om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande,
2. *bank* en svensk bank eller sparkassa, och
3. *bosparkonto* ett sparkonto i bank eller sparkassa, avsett för sparande som är knutet till en turordning för bostadsförvärv.

2 § Var och en som är kyrkobokförd här i landet får börja spara i ungdomsbosparandet från och med det kalenderår då han fyller 16 år. Ingen får börja spara på ett konto i ungdomsbosparandet efter utgången av det kalenderår då han fyllt 25 år.

3 § Sparmedlen skall sättas in i bank, på räntebärande konto anslutet till ungdomsbosparandet. Till sparandet får anslutas bosparkonton och andra sparkonton av sådant slag som banken erbjuder kunder i allmänhet, dock ej allemanssparkonton och vinstsparkonton. En sparare får inte samtidigt spara på mer än två konton.

Inga andra konton än bosparkonton får vid anslutning till ungdomsbosparandet visa något tillgodohavande för spararen.

Konton av viss typ får anslutas till ungdombosparandet efter anmälan från banken till riksgäldskontoret.

4 § Ett konto upphör att vara anslutet till ungdomsbosparandet vid utgången av det kalenderår då spararen fyller 28 år.

5 § Om rätten till sparmedlen på ett konto genom överlåtelse eller på annat sätt övergår till någon annan eller om spararen pantsätter sin fordran upphör kontots anslutning till ungdomsbosparandet.

6 § Varje sparare får sätta in sammanlagt högst 800 kronor i månaden på konton anslutna till ungdomsbosparandet.

7 § Vid uttag skall spararen till banken betala en uttagsavgift motsvarande en procent av det uttagna beloppet, dock minst 20 kronor.

Någon avgift enligt första stycket skall inte betalas för uttag som sker i samband med att bonusräntan enligt 11 § tas i anspråk.

8 § En sparare får överföra hela behållningen av vad han satt in på ett konto enligt 6 § till ett annat konto som är anslutet till ungdomsbosparandet. Det konto från vilket överföring sker upphör genom överföringen att vara anslutet till ungdomsbosparandet.

Banken är berättigad till ersättning med högst 100 kronor av spararen för sina kostnader för en överföring.

9 § Om en sparare överskrider de begränsningar som gäller enligt 3 eller 6 § skall de oriktigt insatta sparmedlen betalas ut till honom.

10 § På de medel som står inne på ett konto anslutet till ungdomsbosparandet skall banken betala årlig ränta efter en viss lägsta procentsats. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilken lägsta räntesats som vid varje tidpunkt skall gälla.

11 § Om ett konto är anslutet till ungdomsbosparandet sedan minst tre år och de behållna insättningarna enligt 6 § på kontot uppgår till minst 5 000 kronor har spararen rätt att få en särskild bonusränta.

Bonusräntan motsvarar tre procent årlig ränta på behållningen den sista i varje månad av de insättningar som gjorts på kontot enligt 6 §.

Vid tillämpning av första stycket skall konton mellan vilka överföring skett enligt 8 § anses som ett enda konto.

12 § Bonusräntan enligt 11 § bekostas av staten och betalas ut av riksgäldskontoret. Utbetalning skall ske när spararen begär det eller när han erhåller lån enligt 15 §. När bonusräntan på ett konto betalas ut upphör kontots anslutning till ungdomsbosparandet.

Har bonusräntan på ett konto inte tagits i anspråk vid utgången av det kalenderår då spararen fyllt 28 år skall bonusräntan då påföras kontot.

13 § Om spararen dör och det vid dödsfallet föreligger rätt till bonusränta enligt 11 § skall bonusräntan betalas ut till dödsboet.

14 § Rätten till bonusränta enligt 11 § förfaller, utom i fall som sägs i 13 §, när kontots anslutning till ungdomsbosparandet upphör.

15 § En sparare som har rätt till bonusränta enligt 11 § har också rätt att få lån för förvärv av bostad och för bosättning i övrigt. Lånet lämnas eller förmedlas av den kontoförande banken efter sedvanlig kreditprövning. Lånerätten avser ett belopp motsvarande tre gånger behållningen av de insättningar som gjorts på kontot enligt 6 §.

Sker sparandet på ett bosparkonto och har banken åtagit sig att lämna spararen lån endast för förvärv av en nyproducerad bostadsrättslägenhet, är banken inte skyldig att svara för lån som sägs i första stycket annat än för bostadsrättsförvärv enligt åtagandet.

16 § Den bank som svarar för lån enligt 15 § bestämmer de närmare villkoren och beslutar om lån.

Vid bankens prövning av ansökan om lån gäller de föreskrifter som riksbanken har meddelat med stöd av lagen (1974: 922) om kreditpolitiska medel och de föreskrifter i övrigt som gäller för banken.

17 § Riksgäldskontoret svarar för administration och kontroll av ungdomsbosparandet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1988.

3 Förslag till

Lag om skattelättnader för allemanssparande och ungdomsbosparande

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Skattelättnader enligt denna lag medges för sparande enligt lagen (1983: 890) om allemanssparande och lagen (1988: 000) om ungdomsbosparande.

Allemanssparande

2 § Räntan på sparmedel som satts in i allemanssparandet samt bonusräntan enligt 5 § lagen (1983: 890) om allemanssparande utgör inte skattepliktig inkomst vid taxering enligt kommunalskattelagen (1928: 370) eller lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt.

Realisationsvinst på andel i allemansfond utgör inte skattepliktig inkomst. Avdrag får ej göras för realisationsförlust på sådan andel.

För utdelning enligt 18 § sista stycket lagen om allemanssparande skall gåvoskatt betalas i den mån skattskyldighet föreligger enligt lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Ungdomsbosparande

3 § Bonusräntan enligt 11 § lagen (1988: 000) om ungdomsbosparande utgör inte skattepliktig inkomst vid taxering enligt kommunalskattelagen (1928: 370) eller lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1988.

Genom lagen upphävs lagen (1983: 891) om skattelättnader för allemanssparande.

4 Förslag till

Lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)

Härigenom föreskrivs att 37 § 8 mom. taxeringslagen (1956: 623)[1] skall ha följande lydelse.

37 §

Nuvarande lydelse

8 mom.[2] Till ledning vid inkomsttaxering och förmögenhetstaxering skall varje år utan anmaning avlämnas kontrolluppgifter för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig	*Vem uppgiften skall avse*	*Vad uppgiften skall avse*
Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag, den som yrkesmässigt bedrivit inlåning eller på annat sätt yrkesmässigt ombesörjt att pengar blivit räntebärande, den som gett ut skuldförbindelse för den allmänna marknaden och förening som från medlemmar mottagit pengar för förräntning.	Den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta utbetalats (borgenär). Utbetalning av ränta på statens sparobligationer skall anses ha skett av riksgäldskontoret. *Undantag:* Bank, hypoteksinstitut, försäkringsanstalt och aktiebolag samt förening och stiftelse som tilldelats organisationsnummer.	Ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller utbetalat till borgenären samt dennes sammanlagda fordran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång. *Undantag:* a) Ränta som i fråga om värdepapperscentralen inte avser bolagets verksamhet beträffande skuldförbindelser för den allmänna marknaden och som i fråga om övriga uppgiftsskyldiga inte hänför sig till sådan verksamhet som avses under rubriken Uppgiftsskyldig. b) Ränta som inte utgör skattepliktig inkomst enligt 3 § lagen (1978: 423) om skattelättnader för vissa sparformer eller lagen *(1983: 891)* om skattelättnader för allemanssparande. c) Ränta och fordran på konto, för vilket inte finns person-

[1] Lagen omtryckt 1971: 399.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 773.
[2] Senaste lydelse 1987: 1159.

Uppgiftsskyldig	*Vem uppgiften skall avse*	*Vad uppgiften skall avse*
		eller organisationsnummer och som öppnats före den 1 januari 1985, om räntan för kontohavaren uppgår till mindre än 100 kronor. Innehas ett konto av mer än en person, skall uppgift lämnas för samtliga kontohavare, om räntan för någon av dem uppgår till minst 100 kronor. d) Om borgenärens sammanlagda ränta på ett eller flera konton uppgår till mindre än 100 kronor, skall uppgift inte lämnas om dennes ränta och fordran på kontona. Ränta som enligt andra bestämmelser i detta stycke är undantagen från uppgiftsskyldighet skall inte medräknas. e) Ränta och fordran på särskilt konto i bank enligt skogskontolagen (1954: 142), lagen (1979: 611) om upphovsmannakonto eller lagen (1982: 2) om uppfinnarkonto.

I kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt person- eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som borgenären. Innehas ett konto av fler än fem personer får, i stället för uppgifter rörande samtliga innehavare, uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot samt i förekommande fall om den beteckning på innehavarkretsen som används för kontot. För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Kan person- eller organisationsnummer inte anges för en borgenär, skall såvitt möjligt dennes födelsetid redovisas eller, om borgenären är en juridisk person, namn och postadress samt personnummer för den som får förfoga över ränta eller fordran.

Innehas ett konto av mer än en person skall ränta och fordran fördelas lika mellan innehavarna, om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige. I fråga om konto för vilket samtliga innehavare inte redovisas enligt bestämmelserna i andra stycket skall dock den totala räntan och fordran redovisas utan fördelning.

Avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta, skall i stället för ränta det sammanlagt utbetalda beloppet redovisas.

Bestämmelserna i 2 mom. elfte och tolfte styckena, 4 mom. första och andra styckena samt 5 mom. skall tillämpas på kontrolluppgift enligt detta moment. Redovisning av konto som avses i andra stycket andra meningen skall dock lämnas i särskild uppgiftshandling för varje konto.

Föreslagen lydelse

8 mom. Till ledning vid inkomsttaxering och förmögenhetstaxering skall varje år utan anmaning avlämnas kontrolluppgifter för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig	*Vem uppgiften skall avse*	*Vad uppgiften skall avse*
Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag, den som yrkesmässigt bedrivit inlåning eller på annat sätt yrkesmässigt ombesörjt att pengar blivit räntebärande, den som gett ut skuldförbindelse för den allmänna marknaden och förening som från medlemmar mottagit pengar för förräntning.	Den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta utbetalats (borgenär). Utbetalning av ränta på statens sparobligationer skall anses ha skett av riksgäldskontoret. *Undantag:* Bank, hypoteksinstitut, försäkringsanstalt och aktiebolag samt förening och stiftelse som tilldelats organisationsnummer.	Ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller utbetalat till borgenären samt dennes sammanlagda fordran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång. *Undantag:* a) Ränta som i fråga om värdepapperscentralen inte avser bolagets verksamhet beträffande skuldförbindelser för den allmänna marknaden och som i fråga om övriga uppgiftsskyldiga inte hänför sig till sådan verksamhet som avses under rubriken Uppgiftsskyldig. b) Ränta som inte utgör skattepliktig inkomst enligt 3 § lagen (1978: 423) om skattelättnader för vissa sparformer eller lagen (*1988: 000*) om skattelättnader för allemanssparande *och ungdomsbosparande*. c) Ränta och fordran på konto, för vilket inte finns person- eller organisationsnummer och som öppnats förde den 1 januari 1985, om räntan för kontohavaren uppgår till mindre än 100 kronor. Innehas ett konto

Uppgiftsskyldig	*Vem uppgiften skall avse*	*Vad uppgiften skall avse*
		av mer än en person, skall uppgift lämnas för samtliga kontohavare, om räntan för någon av dem uppgår till minst 100 kronor. d) Om borgenärens sammanlagda ränta på ett eller flera konton uppgår till mindre än 100 kronor, skall uppgift inte lämnas om dennes ränta och fordran på kontona. Ränta som enligt andra bestämmelser i detta stycke är undantagen från uppgiftsskyldighet skall inte medräknas. e) Ränta och fordran på särskilt konto i bank enligt skogskontolagen (1954: 142), lagen (1979: 611) om upphovsmannakonto eller lagen (1982: 2) om uppfinnarkonto.

I kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt person- eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som borgenären. Innehas ett konto av fler än fem personer får, i stället för uppgifter rörande samtliga innehavare, uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot samt i förekommande fall om den beteckning på innehavarkretsen som används för kontot. För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Kan person- eller organisationsnummer inte anges för en borgenär, skall såvitt möjligt dennes födelsetid redovisas eller, om borgenären är en juridisk person, namn och postadress samt personnummer för den som får förfoga över ränta eller fordran.

Innehas ett konto av mer än en person skall ränta och fordran fördelas lika mellan innehavarna, om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige. I fråga om konto för vilket samtliga innehavare inte redovisas enligt bestämmelserna i andra stycket skall dock den totala räntan och fordran redovisas utan fördelning.

Avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta, skall i stället för ränta det sammanlagt utbetalda beloppet redovisas.

Bestämmelserna i 2 mom. elfte och tolfte styckena, 4 mom. första och andra styckena samt 5 mom. skall tillämpas på kontrolluppgift enligt detta moment. Redovisning av konto som avses i andra stycket andra meningen skall dock lämnas i särskild uppgiftshandling för varje konto.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1988 och tillämpas första gången vid 1989 års taxering.

Bostadsutskottets yttrande 1987/88: 6 y

om bosparande m. m. (prop. 1987/88: 150 bilaga 3)

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att yttra sig dels över under allmänna motionstiden 1988 väckta motioner om bosparande m. m. såvitt de avser bostadsutskottets beredningsområde, dels över proposition 1987/88: 150 bilaga 3 punkt 1 om sparfrågor jämte med anledning av propositionen väckta motioner.

Bostadsutskottet behandlar i sitt yttrande förslagen i vad avser bosparande och bosättningslån.

Propositionen

Vid sidan av intresset av att förbättra det totala hushållssparandet finns det enligt proposition 1987/88: 150 bilaga 3 särskilda motiv för sparstimulanser riktade mot de yngre. Särskilt framhävs betydelsen av ett sparande för bostadsändamål. Med hänvisning härtill förordas att en ny fristående sparform – ungdomsbosparande – införs för ungdomar i åldern 16–28 år. Sparformen, som under vissa förutsättningar skall vara förenad med en skattefri bonusränta och med en rätt till sparlån, föreslås reglerad i en särskild lag som enligt förslaget skall träda i kraft den 1 december 1988.

Motionerna

I yttrandet behandlar utskottet följande motioner avseende
dels *ungdomens bosparande*: 1987/88:Fi22 (m) yrkande 8, 1987/88:Fi24 (c) yrkande 9, 1987/88:Fi28 (fp) yrkande 8, 1987/88:Fi29 (fp) samt 1987/88:Fi30 (vpk) yrkande 21,
dels *bosparande i övrigt*: 1987/88:Fi24 (c) yrkande 8, 1987/88:Fi27 (c) yrkande 5, 1987/88:Fi28 (fp) yrkandena 9 och 10, 1987/88:Fi603 (c) yrkande 1, 1987/88:Fi605 (fp), 1987/88:Fi606 (m), 1987/88:Fi607 (fp) yrkande 8, 1987/88:Fi608 (fp), 1987/88:Fi613 (m) yrkande 7, 1987/88:Fi614 (c), 1987/88:Fi615 (c), 1987/88:Fi617 (m) samt 1987/88:Fi707 (m),
dels *bosättningslån*: 1987/88:Fi30 (vpk) yrkande 22, 1987/88:Fi601 (s) samt 1987/88:Fi602 (s).

Utskottet

Ungdomsbosparande

Under de senaste åren har flera sparstimulanser introducerats för att främja ungdomars sparande för bostadsanskaffning och bosättning i övrigt. Gemensamt för detta sparande har varit att det i princip har knutits till allemanssparandet. År 1985 öppnades dessutom en möjlighet att knyta ungdomars bosparande i HSB till allemanssparandet. I januari 1986 infördes en rätt för allemanssparande ungdomar att erhålla bosparlån av kontoförande bank. I juli 1986 öppnades dessutom allemanssparandet för ungdomars bosparande i Riksbyggen.

Vid sidan av intresset av att förbättra det totala hushållssparandet finns det enligt kompletteringspropositionen särskilda motiv för sparstimulanser riktade mot de yngre. Betydelsen av ett sparande för bostadsändamål betonas. Med hänvisning härtill förordas att en ny fristående sparform – ungdomsbosparande – införs för ungdomar i åldern 16–28 år. Till skillnad från de ovan redovisade sparformerna föreslås ungdomsbosparandet var skilt från allemanssparandet. Det skall enligt förslaget vara möjligt att spara i såväl allemanssparandet som ungdomsbosparandet samtidigt. Däremot skall inga överföringar av medel mellan de båda sparsystemen få ske. Det av regeringen förordade ungdomsbosparandet har följande huvudsakliga utformning.

Ungdomsbosparandet skall omfatta i landet kyrkobokförda ungdomar i åldern 16–25 år. Sparandet skall få påbörjas fr. o. m. det kalenderår ungdomarna fyller 16 år och t. o. m. utgången av det kalenderår de fyller 25 år. De särskilda sparstimulanser samt den rätt till sparlån som är knutna till sparandet skall kunna utnyttjas t. o. m. utgången av det kalenderår som spararen fyller 28 år.

Sparandet skall ske genom insättningar i bank eller sparkassa. Sparandet är maximerat till högst 800 kr. per månad. På insatta medel betalar kontoförande bank ränta efter en fastställd viss minsta procentsats.

När ett konto varit anslutet till ungdomsbosparandet i minst tre år och behållningen av nettoinsättningarna uppgår till minst 5 000 kr. har spararen rätt till en skattefri bonusränta motsvarande 3 % rörlig ränta på saldot den sista i varje månad av gjorda nettoinsättningar. Bonusräntan betalas ut när spararen begär det eller när den särskilda lånerätt som knutits till kontot tas i anspråk. Samtidigt avförs kontot ur ungdomsbosparandet. Kontot avförs dock alltid ur ungdomsbosparandet vid utgången av det år spararen fyller 28 år. Samtidigt påförs bonusräntan kontot.

Till ungdomsbosparandet knyts vidare en lånerätt som motsvarar tre gånger behållningen av de nettoinsättningar som gjorts på kontot. Lånerätten uppkommer när villkoren för bonusränta är uppfyllda. Lån lämnas eller förmedlas – efter sedvanlig kreditprövning – av kontoförande bank.

Lagen om ungdomsbosparandet föreslås träda i kraft den 1 december 1988.

Förslaget om ett särskilt ungdomsbosparande avvisas i sin helhet i tre motioner.

Enligt moderata samlingspartiets partimotion Fi22 lider regeringens förslag till ungdomsbosparande av sådana brister att det måste avvisas i sin helhet. Motionärernas invändningar gäller bl. a. att systemet är krångligt, att det är åldersbegränsat, att sparbeloppet är begränsat, att sparpremien inte är knuten till köp av bostad och att bara banksparande får anslutas. Med hänvisning härtill förordas – yrkande 8 såvitt nu är i fråga – att regeringens förslag skall avslås.

Folkpartiet avvisar i sin partimotion Fi28 yrkande 8 regeringens förslag till ungdomsbosparande. Enligt motionärernas mening är sparformen komplicerad och den ger dessutom upphov till en förstärkt kontrollapparat. Invändningar reses också mot att sparandet riktas mot ett enda sparmål och att det innehåller en undre åldersgräns.

Enligt vänsterpartiet kommunisternas partimotion Fi30 är det inte särskilt meningsfullt att införa en ny sparform begränsad till ungdomar i åldern 16–25 år, eftersom dessa ungdomar ofta har mycket begränsade ekonomiska möjligheter och ofta saknar egna inkomster. Enligt motionärerna finns det dessutom redan olika former av bosparande. I stället bör ungdomarnas bostadsbehov lösas bl. a. genom byggandet av fler och billigare hyresbostäder och genom frigörandet av smålägenheter. I motionens yrkande 21 hemställs därför att regeringens förslag om ungdomsbosparande skall avslås.

Frågan om vilka sparformer som skall omfattas av ungdomsbosparandet tas upp i två motioner.

I centerpartiets partimotion Fi24 yrkande 9 föreslås att det av regeringen förordade ungdomsbosparandet också skall kunna ske i aktiefond.

Enligt motion Fi29 (fp) innebär regeringens förslag om ungdomsbosparande en diskriminering av bosparande genom Sveriges bostadsrättsföreningars centralorganisation (SBC). Enligt motionären finns det inte någon anledning att diskriminera sparande i aktier i bosparandet.

Motivledes anförs dessutom i moderata samlingspartiets partimotion Fi22 att det är fel att diskriminera ett riskvilligt sparande genom att bara tillåta att banksparande ansluts.

I fråga om införandet av ett *ungdomsbosparande* gör bostadsutskottet följande bedömning.

Utvecklingen av hushållens sparande under 1980-talet har varit sådan att åtgärder nu måste vidtas för att få till stånd ett ökat sparande inom denna sektor. Redan detta faktum i sig motiverar enligt bostadsutskottets mening att sparstimulerande åtgärder införs. Vid sidan av intresset av att förbättra det totala hushållssparandet finns det dessutom särskilda motiv för sparstimulanser riktade mot de yngre. De yngre utgör traditionellt sett en grupp som har ett lågt sparande, bl. a. beroende på att de har i förhållande till andra grupper begränsade inkomster. Förvärvsarbetande ungdomar som bor kvar i föräldrahemmet har dock vanligtvis en god ekonomi. Samtidigt är det så att ungdomar kan bedömas ha ett relativt stort kommande behov av sparade medel. Inte minst gäller detta i samband att de skaffar sig en egen bostad och bildar eget hushåll.

Ett bosparande riktat mot ungdomar fyller enligt bostadsutskottets mening flera syften. Dels skapar det goda sparvanor, dels ger det ofta den

nödvändiga ekonomiska basen för en etablering på bostadsmarknaden. Förutom att ett regelbundet sparande ger en grundplåt vid t. ex. bosättning eller köp av bostad kan det också genom anslutning till ett bosparande med turordning för bostadsförvärv vara väsentligt för möjligheten att få en egen bostad. Speciellt i storstadsregionerna och i andra områden med en betydande bostadsefterfrågan kan ett på detta sätt målinriktat sparande vara av avgörande betydelse. Även för den som flyttar in i en hyresrätt är kostnaderna i samband med inflyttningen ofta av en sådan storlek att de inte kan klaras av utan ett föregående sparande. Genom ett regelbundet sparande skapas dessutom en ekonomisk buffert mot andra större utgifter.

Med hänvisning till det nu anförda bör enligt bostadsutskottets mening ett särskilt ungdomsbosparande införas i enlighet med regeringens förslag. Utskottets ställningstagande i denna del innebär att partimotionerna Fi22 (m) yrkande 8 såvitt nu är i fråga, Fi24 (c) yrkande 9, Fi28 (fp) yrkande 8 och Fi30 (vpk) yrkande 21 samt motion Fi29 (fp) bör avvisas av riksdagen.

Bosparande i övrigt

Bostadsutskottet behandlar i detta sammanhang de förslag till bosparande m. m. som lagts fram dels i motioner väckta under allmänna motionstiden, dels i motioner väckta med anledning av kompletteringspropositionen.

I de av moderata samlingspartiet väckta partimotionerna Fi613 yrkande 7 och Fi707 förordas ett för alla öppet bosparande som skall administreras av banker och andra kreditinstitut. Bosparande skall ske regelbundet under minst tre år. Eftersom sparbeloppet på detta sätt binds bör enligt motionärerna högre ränta än för annat sparande kunna påräknas. Till sparandet skall vara kopplat en skattefri statlig premie om 10%, dock högst 10 000 kr. för det sparbelopp som stått inne i minst tio år. Dessutom skall sparandet förenas med en rätt till lån med statlig borgen. Samma förslag förs även fram i partimotionen Fi22 yrkande 8 såvitt nu är i fråga.

Även i motionerna Fi606 (m) och Fi617 (m) förs fram ett liknande sparsystem, som dock huvudsakligen är inriktat på ungdomars bosparande.

Också i folkpartiets partimotion Fi605 samt i motion Fi607 (fp) yrkande 8 föreslås ett av banker och andra kreditinstitut administrerat bosparande. Enligt motionärerna är det angeläget att stimulera ungdomars sparande för bostadsändamål genom att införa samma regler avseende skattefrihet för ränta, utdelning eller realisationsvinst på ungdomars bosparkonton i bank som redan finns i allemanssparandet. Enligt den sistnämnda motionen skall sparandet vid bostadsköp dessutom grunda viss lånerätt. Sparandet skall enligt förslagen inte innefatta någon nedre åldersgräns.

Även i den med anledning av kompletteringspropositionen väckta partimotionen Fi28 (fp) yrkande 9 förs fram motsvarande förslag till sparande för barn och ungdomar. Det förordade sparandet skall enligt förslaget – yrkande 10 – dessutom kunna kombineras med ett premierat sparande för de ungdomar som fortsätter att spara efter 18 års ålder. Sparpremien skall utgå i form av en skattereduktion till dem som binder sina sparmedel i minst tre år.

Som en åtgärd för att stimulera hushållens sparande förordas i motion Fi608 (fp) att sparande till bostad alltid bör vara skattemässigt gynnat. Enligt motionären bör även den som föredrar hyresrätt kunna spara i skattemässigt gynnade former. En gynnsam skattebehandling skall sålunda inte förutsätta att sparandet knyts till inköp av bostad.

I de båda motionerna Fi603 (c) yrkande 1 och Fi614 (c) föreslås att ett sparande baserat på ett system med personliga investeringskonton skall utredas. Den förordade sparformen innebär att insättningar på kontot skall vara avdragsgilla och att avkastningen skall vara skattefri. De årliga insättningarna skall dock begränsas till ett halvt basbelopp. I princip skall uttag inte få göras före 55 års ålder. Därefter medges uttag med 20 % av kontots värde per år. Förtida uttag skall dock kunna göras för investering i egen permanentbostad eller som eget kapital vid start av företag. Även i centerpartiets partimotion Fi24 yrkande 7 förordas införandet av ett system med personliga investeringskonton.

I motion Fi615 (c) förordas att staten skall införa ett skattesubventionerat bostadssparande för ungdom. Enligt förslaget skall sparandet kunna uppgå till ett halvt basbelopp per år. Det sparade beloppet skall sedan, utan att behöva återföras till beskattning, kunna användas vid köp eller upprustning av bostad. Detta förslag återkommer också i motion Fi27 (c) yrkande 5. Dessutom föreslås i denna motion en ytterligare bostadspolitisk sparstimulans i form av en rabatt om 15 % av det inbetalade beloppet vid förtida amortering av statliga bostadslån under sista halvåret 1988.

Med anledning av vad som i de nu behandlade motionerna förordats beträffande *bosparande i övrigt* vill bostadsutskottet anföra följande.

Bostadsutskottet är för sin del inte berett förorda införandet av ytterligare sparstimulanser eller sparformer med den utformning som föreslås i de nu behandlade motionerna. När det gäller det i motion Fi27 (c) framförda förslaget om en rabatt vid förtida amortering av statliga bostadslån vill utskottet erinra om sitt tidigare ställningstagande (BoU 1987/88: 10 s. 34) till ett motionsförslag om förtida inlösen av statliga lån. Utskottet uttalade i detta sammanhang uppfattningen att åtgärder borde vidtas för att stimulera till en ökad inlösenverksamhet. En förutsättning härför angavs dock vara att den statliga bostadslåneräntan var högre än marknadsräntan. Om så blev fallet förutsatte utskottet att regeringen skulle vidta åtgärder för att öka inlösenverksamheten. Under de av utskottet angivna förutsättningarna kommer sålunda den nu aktuella motionen att i allt väsentligt bli tillgodosedd.

Med hänvisning till det nu anförda bör enligt bostadsutskottets mening partimotionerna Fi22 (m) yrkande 8 såvitt nu är i fråga, Fi24 (c) yrkande 8, Fi28 (fp) yrkandena 9 och 10, Fi605 (fp), Fi613 (m) yrkande 7 och Fi707 (m) samt motionerna Fi27 (c) yrkande 5, Fi603 (c) yrkande 1, Fi606 (m), Fi607 (fp) yrkande 8, Fi608 (fp), Fi614 (c), Fi615 (c) och Fi617 (m) avslås av riksdagen.

Bosättningslån

Fram t. o. m. år 1981 kunde statliga bosättningslån utgå bl. a. till makar och sammanboende samt personer som avsåg att gifta sig. Lånen hade en amorteringstid på sju år och ränta utgick med en räntesats som med 2,5 procentenheter översteg diskontot. Låneverksamheten sköttes av riksbanken med viss medverkan från kommunernas sociala organ.

I två under allmänna motionstiden väckta motioner förs fram förslag om ett återinförande av de statliga bosättningslånen.

Det är enligt motion Fi601 (s) viktigt att samhället underlättar och ger stöd vid familjebildning. Ett sätt härför är enligt motionärerna att möjliggöra för resurssvaga grupper att få långsiktiga krediter för att klara sin bosättning. Med hänvisning härtill förordas att en ny och förenklad form av bosättningslån bör återinföras.

Även i motion Fi602 (s) föreslås att de statliga bosättningslånen skall återinföras. Enligt motionärerna är de lån som i dag erbjuds på kreditmarknaden mycket kostsamma för människor med ansträngd ekonomi. De anser därför att statliga bosättningslån behövs för dessa grupper.

Även i den av vänsterpartiet kommunisterna med anledning av kompletteringspropositionen väckta partimotionen Fi30 yrkande 23 föreslås att bosättningslånen skall återinföras.

Med anledning av förslagen om ett *återinförande av bosättningslånen* vill bostadsutskottet för sin del anföra följande.

Möjligheterna att i dag erhålla lån för bosättning är goda. De ungdomar som sparar i det till allemanssparandet knutna bosparandet eller i det ovan förordade ungdomsbosparandet har sålunda tillförsäkrats en lånerätt som motsvarar tre gånger det insatta beloppet. De förutsättningar som grundar lånerätten – att sparandet sträckt sig över minst tre år och att sparbeloppet uppgår till minst 5 000 kr. – torde inte heller vara sådana att de normalt sett utgör något hinder för att få lån. Ett system med denna utformning bör enligt bostadsutskottets mening dessutom kunna medverka till att goda sparvanor grundläggs i enlighet med vad utskottet ovan förordat.

Det kan dock inte uteslutas att ungdomar som är i särskilt behov av stöd kommer att falla utanför de ovan redovisade sparformerna. Detta förhållande har också uppmärksammats av finansutskottet (senast i FiU 1986/87: 24), som ansett att regeringen noggrant bör följa utvecklingen och ta de initiativ som kan visa sig erforderliga. Med hänvisning till det anförda är det enligt bostadsutskottets mening inte nu erforderligt med någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida. Partimotionen Fi30 (vpk) yrkande 23 samt motionerna Fi601 (s) och Fi602 (s) bör således avslås av riksdagen.

Stockholm den 19 maj 1988

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Erling Bager (fp), Per Olof Håkansson (s), Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Karl-Göran Biörsmark (fp), Rune Evensson (s), Tore Claeson (vpk), Nils Nordh (s), Berit Bölander (s), Margareta Gard (m), Britta Sundin (s), Jan Sandberg (m) och Eva Rydén (c).

Avvikande meningar

1. Ungdomsbosparande

Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl Göran Biörsmark (fp), Margareta Gard (m) och Jan Sandberg (m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Ungdomsbosparande börjar med "Utvecklingen av" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Den under senare år förda politiken har inneburit att det enskilda sparandet nu nått en oacceptabelt låg nivå. Detta får även allvarliga konsekvenser inom bostadssektorn. Ett breddat bostadsägande är ett av de bästa sätten att åstadkomma en jämnare fördelning av förmögenhetsutvecklingen. Möjligheten att bredda bostadsägandet är emellertid beroende av att ett ökat långsiktigt enskilt sparande kommer till stånd. Ett sådant sparande med syfte att sprida ägandet av bostäder bör därför premieras.

Det är naturligtvis särskilt angeläget att uppmuntra regelbundet sparande hos ungdomar. Härigenom grundläggs goda sparvanor samtidigt som beredskapen att möta stora utgifter ökar. Det av regeringen föreslagna ungdomsbosparandet har emellertid i flera avseenden givits en utformning som är olämplig om man vill uppnå detta mål. Det föreslagna sparandet är kringgärdat av en rad komplicerade regler som för den enskilde måste te sig svårbegripliga och dessutom i vissa avseenden orättvisa. Invändningar kan således riktas bl. a. mot reglerna om åldersgränser, begränsningen av sparbeloppet och uteslutandet av vissa sparformer. Regeringsförslaget förutsätter vidare att ett nytt centralt personnummerbaserat dataregister inrättas. Sammantaget innebär detta att bostadsutskottet anser att förslaget om ett ungdomsbosparande med den inriktning som regeringen förordat bör avstyrkas i sin helhet. Utskottet återkommer nedan till frågan om hur ett utökat bosparande i stället bör åstadkommas. Utskottets ställningstagande i denna del innebär en anslutning till partimotionerna Fi22 (m) yrkande 8 såvitt nu är i fråga och Fi28 (fp) yrkande 8.

Regeringsförslagets utformning vad avser vilka sparformer som föreslås kunna knytas till ungdomsbosparandet och två motionsyrkanden i frågan föranleder utskottet att göra vissa överväganden angående olika former av bosparande. Som uppmärksammas i motionerna Fi29 (fp) och Fi24 (c) yrkande 9 förslås sparande i aktiefonder uteslutas från ungdomsbosparandet. I enlighet med yrkandet i fp-motionen anser bostadsutskottet att detta bör föranleda riksdagen att till regeringen göra ett tillkännagivande angående diskrimineringen av denna sparform i syfte att den inte skall uteslutas i kommande regeringsförslag i frågan.

Bostadsutskottet anser sålunda att ett långsiktigt bosparande mycket väl

kan ske i aktiefonder. En sådan sparform har nyligen startats av Sveriges bostadsrättsföreningars centralorganisation (SBC) och snabbt blivit mycket populär. Aktiefonden som är kopplad till detta sparande har givits en inriktning med bred riskspridning. Denna sparform bör naturligtvis inte missgynnas i förhållande till sparande på vanliga bankkonton eller i HSB:s och Riksbyggens sparkassor. Inte heller i andra avseenden bör SCB diskrimineras i förhållande till övriga bostadsrättsorganisationer. Riksdagen bör ge regeringen detta till känna.

2. Ungdomsbosparande

Agne Hansson och Eva Rydén (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Ungdomsbosparande börjar med "Utvecklingen av" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utvecklingen av det enskilda sparandet under de senaste åren är mycket oroande. Åtgärder måste vidtas för att minska hushållens låneberoende och underlätta ett allmänt sparande. Särskilt det långsiktiga och målinriktade sparandet bör stimuleras. Det är också väsentligt att ett sparbeteende tidigt grundläggs hos ungdomar. Ett av de självklara målen för ett långsiktigt sparande är naturligtvis att skaffa en egen bostad. Bostadsutskottet anser också att ett ökat bosparande är nödvändigt för att på sikt åstadkomma en ökad ägandespridning i boendet.

Målsättningen för en reform på detta område måste vara att var och en som önskar det skall kunna äga sin bostad. Ett långsiktigt och målinriktat sparande bör därför inte begränsas till ungdomsgruppen utan snarast utvidgas så att även övriga grupper stimuleras till ett sådant sparande. I motioner från centerpartiet förslås ett system med personliga investeringskonton som skulle kunna ge en sådan effekt. Utskottet behandlar nedan närmare hur ett sådant system för ett utvidgat bosparande lämpligen bör utformas. Det nu aktuella förslaget från regeringen om ett ungdomsbosparande bör emellertid kunna ses som ett första steg mot ett fullt utbyggt system med personliga investeringskonton. Det är angeläget att snarast öka det målinriktade bosparandet framför allt bland ungdomar, inte minst med hänsyn till det utsatta läge som denna grupp har på dagens bostadsmarknad. Mot denna bakgrund anser utskottet att huvuddragen i regeringsförslaget kan accepteras i avvaktan på att ett helt utbyggt sparsystem kan presenteras.

I ett avseende anser emellertid bostadsutskottet att riksdagen bör ändra i den av regeringen föreslagna lagen om ungdomsbosparande. Förslaget innebär att endast sparande på bankkonton eller speciella bosparkonton kan anslutas till ungdomsbosparandet. Sparande i aktiefonder utestängs med motiveringen att detta inte är förenligt med ungdomsbosparandets syften. Bostadsutskottet kan inte instämma i detta påstående. Som framhålls i centerpartiets partimotion Fi24 är det viktigt att inte detta sparande blir institutionellt begränsat. Vid ett långsiktigt sparande kan placering i aktiefonder, med det riskspridande detta innebär, för många vara en attraktiv sparform. Denna sparform används bl. a. i det bosparande som Sveriges bostadsrättsföreningars centralorganisation (SBC) nyligen startat och som snabbt fått stor anslutning. Denna sparform bör således inte utestängas från det föreslagna ungdomsbosparandet.

Bostadsutskottets ställningstagande i frågan om ett ungdomsbosparande innebär sammanfattningsvis en anslutning till regeringens förslag med den utvidgning som föreslås i centerpartiets partimotion Fi24 yrkande 9. Detta innebär att även förslaget i motion Fi29 (fp) om att sparande genom SBC inte skall diskrimineras blir tillgodosett. Utskottets ställningstagande innebär även att motionerna Fi22 (m) yrkande 8 såvitt nu är i fråga och Fi28 (fp) yrkande 8 bör avvisas av riksdagen.

3. Ungdomsbosparande

Tore Claeson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Ungdomsbosparande börjar med "Utvecklingen av" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Den rådande bostadsbristen har drabbat många resurssvaga hushåll hårt och då framför allt ungdomar som söker sin första bostad. Kraftfulla åtgärder är därför nödvändiga för att stödja dessa grupper. Det är naturligtvis önskvärt att ungdomar med en god inkomst deltar i någon form av sparande och på så sätt förbereder den första egna bosättningen eller något annat sparmål. För dessa ungdomar finns emellertid redan olika former av allemanssparande. Det stora flertalet ungdomar i ålder 16–25 år har dock mycket begränsade ekonomiska möjligheter och saknar ofta egen inkomst. Det bästa stödet för att lösa ungdomarnas bostadsbehov är därför att öka utbudet av bostäder som inte kräver stora ekonomiska tillgångar hos den enskilde. Detta kan ske genom byggandet av fler och billigare hyresbostäder och genom frigörandet av smålägenheter. Vidare bör samhället stödja unga hushålls första bosättning genom ett förmånligt lån. Utskottet återkommer nedan till denna fråga.

Med hänvisning till vad ovan anförts med anledning av vänsterpartiet kommunisternas partimotion Fi30 yrkande 21 anser bostadsutskottet att regeringens förslag om ett nytt ungdomsbosparande bör avstyrkas av finansutskottet. Även förslagen i motionerna Fi24 (c) yrkande 9 och Fi29 (fp) till förmån för ett sparande i aktiefonder bör avstyrkas.

4. Bosparande i övrigt

Knut Billing, Margareta Gard och Jan Sandberg (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Bosparande i övrigt börjar med "Bostadsutskottet är" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet har ovan avstyrkt regeringens förslag om ett särskilt ungdomsbosparande. Utskottet har emellertid också starkt understrukit behovet av ett utökat målinriktat bosparande i syfte att främja ägandespridningen i bostadssektorn. Ett nytt förslag om ett målinriktat bosparande bör därför snarast utformas. Enligt bostadsutskottets mening presenteras i motioner från moderata samlingspartiet lämpliga utgångspunkter för ett sådant bosparande, utförligast beskrivna i två partimotioner, Fi613 och Fi707, från allmänna motionstiden.

Utgångspunkter för ett nytt förslag om bosparande bör således vara:
- ett sparande utan åldersbegränsningar, vare sig uppåt eller nedåt,
- ingen begränsning av sparbeloppet,
- bundet sparande i minst tre år,
- sparpremie utbetalas vid köp av bostad,
- premien bör uppgå till 10 % av det belopp som sparats under minst tre år, men ej uppgå till större belopp än 10 000 kr.,
- både olika former av vanligt banksparande och aktiefonder skall kunna utnyttjas för bosparandet.

Enligt bostadsutskottets mening bör det ankomma på regeringen att förelägga riksdagen ett nytt förslag om bosparande i enlighet med vad som ovan förordats med anledning av motioner från moderata samlingspartiet. Motionsyrkanden från andra partier i den nu aktuella frågan bör avstyrkas i den mån de inte kan anses vara tillgodosedda med det anförda. Ett bosparande i enlighet med vad som ovan beskrivits innebär också att det bosparande som i dag är kopplat till allemanssparandet kan avskaffas fr. o. m. år 1989 i enlighet med vad som föreslagits i motion Fi613 (m).

5. Bosparande i övrigt

Erling Bager och Karl-Göran Biörsmark (båda fp) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Bosparande i övrigt börjar med "Bostadsutskottet är" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet har ovan avvisat regeringens förslag om ett ungdomsbosparande med hänvisning till att det är komplicerat och att det även i övrigt har en i flera avseenden olämplig konstruktion. Ungdomens sparande måste emellertid uppmuntras och en ny sparform för barn och ungdomar bör därför snarast utarbetas. Sparandet bör vara långsiktigt med syfte att ge en trygg start i vuxenlivet. För de flesta torde köpet av en egen bostad vara det stora sparmålet. Det är emellertid inte acceptabelt att statsmakterna söker styra målet för människors sparande. I ett nytt sparande för barn och ungdomar bör således inte ställas som krav att pengarna används för köp av bostad.

En sparform med den inriktning som bostadsutskottet förordar skisseras i folkpartiets partimotioner Fi28 och Fi605 samt i motion Fi607 (fp). Enligt bostadsutskottets mening bör riksdagen hos regeringen begära ett förslag med denna inriktning. Huvudinriktningen på förslaget bör således vara ett långsiktigt skattefritt sparande för barn och ungdomar mellan 0 och 18 år. Föräldrar och andra närstående skall på ett bankkonto eller i en aktiefond kunna sätta in ett visst belopp årligen utan att gåvoskatt tas ut. Den skattefria gränsen på gåvor bör mot denna bakgrund höjas till 10 000 kr.

Avkastningen på kontot bör vara bunden till 18-årsdagen. Därefter bör avkastningen inte vara skattefri, men ett fortsatt sparande bör premieras genom en skattereduktion. Detta bör dock förutsätta att på kontot insatta medel binds i minst tre år.

Vad utskottet ovan anfört innebär en anslutning till förslaget om ett nytt

sparande för barn och ungdomar i folkpartiets partimotioner Fi28 yrkandena 9 och 10 samt Fi605 och i motion Fi607 (fp) yrkande 8. Även förslagen i motion Fi608 kan därmed anses vara tillgodosedda. Övriga motionsyrkanden i den nu aktuella frågan bör avstyrkas.

6. Bosparande i övrigt

Agne Hansson och Eva Rydén (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Bosparande i övrigt börjar med "Bostadsutskottet är" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet har ovan ställt sig bakom regeringens förslag om ett nytt ungdomsbosparande under förutsättning att även aktiefonder kan användas som sparform. Utskottets ställningstagande förutsatte emellertid också att ungdomsbosparandet endast ses som ett första steg till ett utbyggt system för ett långsiktigt och målinriktat sparande i personliga investeringskonton. Ett av huvudsyftena med ett sådant sparsystem skulle vara att stimulera investeringar i egna bostäder.

I centerpartiets partimotion Fi24 samt i motionerna Fi603 (c) och Fi614 (c) lämnas vissa förslag om huvudinriktningen av ett system med personliga investeringskonton. Bostadsutskottet instämmer i dessa förslag och anser att de bör bilda utgångspunkt för det förslag i frågan som snarast bör föreläggas riksdagen. Förslaget bör således ha följande huvudinriktning:

- sparandet skall avse i Sverige kyrkobokförd person och får påbörjas tidigast det år man fyller 16 år,
- insättning får ske med upp till halvt basbelopp; denna summa undantas från beskattning,
- skattefri avkastning för medel som kvarstår på kontot; ingen förmögenhetsskatt,
- belåning av kontot tillåts ej,
- uttag utan beskattning får ske före 55 års ålder för investering i egen permanentbostad, start av företag eller köp av aktier,
- uttag tillåts för alla medel på kontot från 55 års ålder; uttaget kan dock ske med högst 20 % av kontots värde per år,
- vid särskilda skäl får medel tas ut innan åldersgränsen uppnåtts mot erläggande av avgift.

Vad bostadsutskottet nu med anslutning till centerpartiets partimotion Fi24 samt motionerna Fi603 (c) och Fi614 (c) anfört om införande av investeringskonton m. m. bör ges regeringen till känna. Övriga motionsyrkanden i denna fråga bör avstyrkas i den mån de inte kan anses vara tillgodosedda med det ovan anförda.

7. Bosättningslån

Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Margareta Gard (m) och Jan Sandberg (m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Bosättningslån börjar med "Möjligheterna att" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet delar inte motionärernas uppfattning av behovet att

återinföra det särskilda statliga bosättningslånet. Utskottet vill i detta sammanhang peka på de goda lånemöjligheter för t. ex. bosättningsändamål som finns på den öppna kreditmarknaden. De nya sparformer som utskottet ovan uttalat sig för kommer därtill att ytterligare förbättra möjligheterna för ungdomar att genom eget sparande och genom lån finansiera sin bosättning. Med hänvisning härtill bör sålunda partimotionen Fi30 (vpk) yrkande 23 samt motionerna Fi601 (s) och Fi602 (s) avvisas av riksdagen.

8. Bosättningslån

Tore Claeson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Bosättningslån börjar med "Möjligheterna att" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet instämmer i de synpunkter angående behovet av ett återinfört bosättningslån som förs fram i ovan beskrivna motioner. För resurssvaga grupper är bosättningskostnaderna mycket betungande. Detta gäller speciellt för ungdomar som ännu inte kommit in på den ordinarie arbetsmarknaden och därför har en ansträngd ekonomi. Deras möjligheter att långsiktigt spara stora belopp är därför mycket små. Det är också dessa grupper som erbjuds de sämsta lånevillkoren på kreditmarknaden, om de över huvud taget kan få något lån.

För att underlätta för resurssvaga grupper att klara sin bosättning bör således någon form av bosättningslån återinföras. Lånen bör ges gynnsamma amorteringstider, låg ränta och även i övrigt sådana villkor att inte unga nybildade hushåll utestängs från lånemöjligheten.

Med hänvisning till vad ovan anförts med anledning av vänsterpartiet kommunisternas partimotion Fi30 yrkande 22 samt motionerna Fi601 (s) och Fi602 (s) anser bostadsutskottet att finansutskottet bör föreslå riksdagen att hos regeringen begära förslag om ett återinfört bosättningslån.

Sammanfattning 1
Inledning 1
Propositionen 2
Motionerna 3
Utskottet 7
Inledning 7
Allemanssparandet 10
Ungdomars bosparande m. m. 12
Ökad ägandespridning m. m. 15
Mål för hushållssparandet 16
Personliga investeringskonton m. m. 16
Startsparande 18
Ideellt sparande 18
Sparavdrag 19
Försäkringssparande 20
Förtidsinlösen av statliga bostadslån 21
Bosättningslån 21
Hemställan 22

Reservationer
1. Inledningen (s.7–10), (m, fp, c) 24
2. Allemanssparandet (mom. 1), (m) 29
3. Allemanssparandet (mom. 1), (fp) 30
4. Ungdomars bosparande m. m. (mom. 2 a–c), (m, fp) 31
5. Ungdomars bosparande m. m. (mom. 2 a–c) (c) 33
6. Ungdomars bosparande m. m. (mom. 2 a–c), (vpk) 36
7. Ökad ägandespridning m. m. (mom. 3) (m, fp, c) 37
8. Mål för hushållssparandet (mom. 4), (m, fp, c) 38
9. Personliga investeringskonton m. m. (mom. 5), (m, fp, c) 38
10. Startsparande (mom. 6), (m, fp, c) 39
11. Ideellt sparande (mom. 7), (fp) 39
12. Sparavdrag (mom. 8), (c) 41
13. Försäkringssparande (mom. 9), (m) 42
14. Bosättningslån (mom. 11), (vpk) 42
15. Bosättningslån (mom. 11, motiveringen) (m, fp) 43

Särskilda yttranden
1. Allemanssparandet (mom. 1) (c) 43
2. Allemanssparandet (mom. 1) (vpk) 44

Bilagor
1. Propositionens lagförslag 45
2. Bostadsutskottets yttrande (BoU 1987/88:6 y) 53

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1988